

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті

ОЗЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕ МЕКТЕБІ

материалдар жинағы

ШКОЛА ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОПЫТА

сборник материалов

Орал, 2021

ӘОЖ 37.01
КБЖ 74.20
О46

*М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті 19.04.2021ж.
Академиялық кеңесінің №8 хаттамасы шешімі негізінде басылымға ұсынылды.
Рекомендовано к печати решением Академического совета Западно-
Казахстанского университета им.М.Утемисова, протокол №8 от 19.04.2021 г.*

Редакция алқасы/ Редакционная коллегия
Бас редактор / Главный редактор

А.С.Тасмағамбетов, академиялық мәселелер жөніндегі проректордың м.а., т.ғ.д.

Редакция алқасының мүшелері / Члены редакционной коллегии:

Э.Ж.Имашев, жаңартпашылық технологиялар және цифрландыру департаментінің директоры.

Ш.Б.Абишева, әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің аға сарапшысы.

Л.Н.Темрешева, әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің сарапшысы.

О 46 Озық педагогикалық тәжірибе мектебі=Школа передового педагогического опыта: Мат.жинағы. = Сб. материалов. – Орал: М.Өтемісов атындағы БҚУ РБО, 2021. – 71 б.

Осы материалдар жинағы білім берудегі ғылым мен ақпараттық технологиялардың қазіргі заманғы жетістіктерін пайдалануға негізделген университеттегі ПОҚ-тың инновациялық-жобалық қызметінің (бағдарламалық өнімнің түпнұсқасы, оқу тренажері, оқытудағы инновациялық тренинг және т.б.) нәтижелерін қамтиды.

Данный сборник материалов содержит результаты инновационно-проектной деятельности ППС университета (оригинальный программный продукт, учебный тренажер, инновационный тренинг в обучении и т.д.), основанные на использовании современных достижений науки и информационных технологий в образовании.

АЛҒЫ СӨЗ

А.С. Тасмағамбетов,
академиялық мәселелер жөніндегі
проректордың м.а., т.ғ.д.

Қазіргі жағдайда инновациялық шығармашылық бағыттарының рөлі артуда, себебі білім беру мазмұнын айтарлықтай жаңарту, білім беру қызметінің басым бағыттары бойынша инновациялық бастамалар мен шығармашылық негізінде жаңа сапаға қол жеткізу қажеттілігі туындап отыр.

Инновацияларды енгізу қажеттілігі бірнеше факторлармен анықталады:

1. Білім беру мазмұнын өзгерту, жаңа пәндерді енгізу, оқытудың жаңа технологияларын іздеу.

2. Мемлекет саясатындағы әлеуметтік және экономикалық өзгерістер білім беру жүйесіне түбегейлі өзгеріс енгізу қажеттілігін анықтады.

Бүгінгі таңда жаңартудың құралы – педагогтердің инновациялық қызметі болып табылады, ол – педагогикалық инновацияларды қалыптастыру, игеру және қолдануды қамтиды.

3. Қазіргі қоғамда оқу орындарының жаңа түрлері құрылуда, сол арқылы нақты бәсекеге қабілеттілік орын алады, бұл оқытудың сапасы туралы ойлануға жетелейді.

Бұл қызметтің мақсаты білім беру сапасын арттыру болып табылады. Күтілетін нәтиже – университеттің профессорлық-оқытушылық құрамының кәсіби құзыреттілік деңгейін жетілдіру, білім беру үрдісіне инновациялық технологияларды енгізу.

Инновациялық-жобалық қызметтің нәтижесі ғылыми және білім беру инновациялары нарығына, сондай-ақ басқа да беделді көрмелерге ұсына алатындай нақты инновациялық өнім болуы тиіс.

Оқытудың инновациялық әдістерін қолданудың сапасы мен тиімділігін бағалау критерийлері:

- жобаның өзектілігі, бірегейлігі және ғылыми жаңалығы;
- жобаның мақсаттары мен міндеттерінің шынайылығы;
- инновациялық жобаның түпкілікті нәтижесін анықтаудың нақтылығы;
- инновациялық оқыту технологиясын әдістемелік қамтамасыз ету сапасы;
- оқу үрдісіне инновациялық технологияларды енгізу дәрежесі (инновациялық технологиямен қамтылған оқу сабақтарының түрлері);
- инновациялық технологияларды қолдану кезінде студенттердің алатын білім сапасын арттыру.

"Озық педагогикалық тәжірибе мектебі" материалдар жинағына М.Өтемісов атындағы БҚУ профессорлық-оқытушылық құрамының оқу үрдісіне инновациялық технологияларды енгізу жөніндегі жұмыстары енді.

ПРИМЕНЕНИЕ СЕРВИСА PADLET ДЛЯ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Бохорова С.Н.,
*старший преподаватель
кафедры биологии и экологии,
магистр экологии*

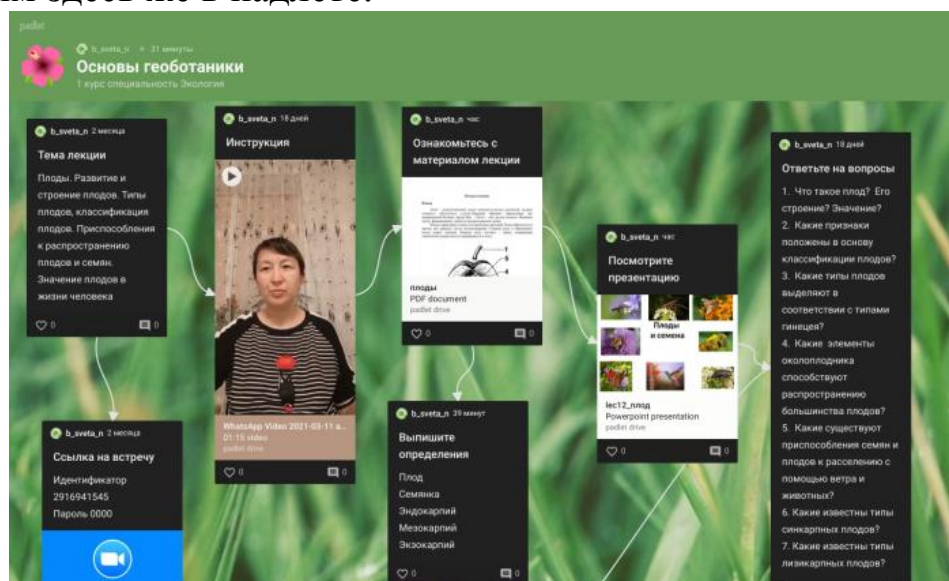
В сегодняшних реалиях из-за закрытия учебных заведений на карантин, дистанционное образование становится особенно актуальным. Дистанционное обучение – способ реализации процесса обучения, основанный на использовании современных информационных и телекоммуникационных технологий, позволяющих осуществлять обучение на расстоянии без непосредственного, личного контакта между преподавателем и учащимися [1]. В казахстанских вузах переход на дистанционное обучение в тестовом режиме начался ориентировочно с 2005 года со студентов, обучающихся на заочном обучении и имеющих индивидуальные особенности в развитии. В 2020 году в декабре в условиях пандемии коронавируса дистанционное обучение законодательно закрепили в Казахстане. Одними из его преимуществ является возможность заниматься в удобное время, в своем темпе и использовать неограниченные возможности ИКТ. Поскольку в дистанционном формате нет возможности личного общения со студентами, начался поиск всевозможных программ отвечающих требованиям данного формата. Одним из таких сервисов является образовательный ресурс Padlet, который представляет собой интерактивную доску для совместного использования преподавателя и студента.

Все учителя и преподаватели Вузов в повседневной своей деятельности используют различные виды досок, в качестве наглядности, для размещения изучаемой информации. Padlet относится к виду виртуальных досок. Сервис Padlet – очень удобен для дистанционного обучения, так позволяет создавать информационную доску (падлет) с использованием материала любого формата, кроме этого информация храниться долгое время и студенты в удобное для себя время могут несколько раз просматривать её содержание и последовательно выполнять задания.

Благодаря данному сервису преподаватель совместно со студентами в виртуальном пространстве может создать падлет на определенную тематику. Сервис очень прост в обращении и благодаря использованию

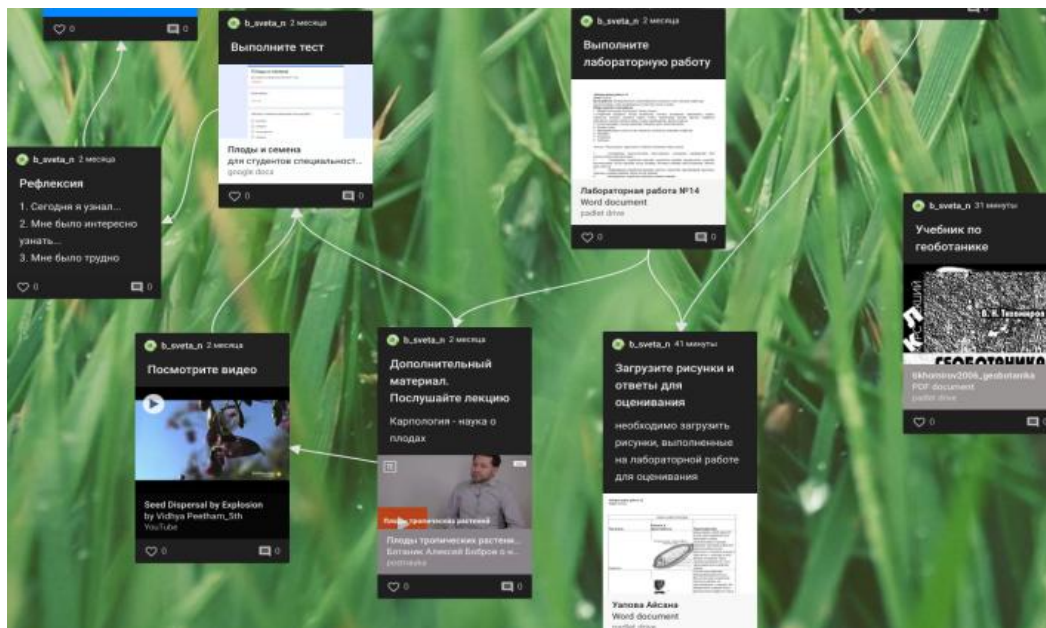
материалов различного формата можно создать хорошо иллюстрированные паблиеты. Для совместной работы преподаватель дает ссылку на Padlet через платформу Zoom или WatsApp – https://padlet.com/b_sveta_n/s7h6fm165jmix9ub.

На данной доске при изучении курса «Основы геоботаники» студентами 1 курса специальности «Экология», я разместила материалы на тему «Плоды. Развитие и строение плодов. Типы плодов классификация плодов. Приспособления к распространению плодов и семян. Значение плодов в жизни человека». На данной доске можно поместить большое количество постов с разнообразной информацией и в любом формате. Первый пост содержит название темы и изучаемые вопросы. Далее второй пост – это видео инструкция с указанием последовательности изучения материала темы. Третий пост в формате PDF содержит развернутый материал лекции, после изучения которого нужно выписать определения указанных терминов. После размещена презентация темы, созданная в Power Point, изучив которую студенты переходят к поиску ответов на поставленные вопросы и выполнению лабораторной работы. Для поиска ответов на контрольные вопросы можно воспользоваться учебником В.Н. Тихомирова «Геоботаника» (2006), загруженным здесь же в паблиете.

Методические рекомендации для лабораторной работы загружены в формате документа Word и свои ответы студенты так же могут размещать в виде Word документа и в виде фотографий форматов PNG, JPG и другие. Далее в качестве дополнительного материала для расширения кругозора студентов размещены два видео ролика: первый на английском языке о распространении семян и второй – это видео лекция профессора МГУ им. М.В. Ломоносова А. Боброва о науке карпология.

После изучения всех предложенных материалов на доске, студентам предлагается выполнить тесты в приложении GOOGLE FORM, которые не требуют ручной проверки от преподавателя и проверяются автоматически.

По завершении изучения данной темы выполняется рефлексия и если у студентов остаются вопросы, то здесь имеется ссылка на встречу в онлайн формате через приложение ZOOM с указанием идентификатора и пароля. Кроме этого, если студент изначально желает получить консультацию преподавателя, то он тоже может посетить видео конференцию и только потом приступить к изучению темы.

Кроме всех описанных моментов можно добавить, что доску Padlet можно экспортировать в нужные вам форматы и сделать слайд шоу. Для того чтобы поделиться со студентами данной доской для совместной работы можно выслать им уникальную ссылку или же получить QR-код или выложить в социальные сети Facebook, Twitter.

Учащиеся активно и с удовольствием используют ИКТ, что повышает их технологическую и информационную грамотность. Формат конференций помогает познакомиться с особенностями этикета и правил поведения при видео общении, которое становится все более распространенным и используется не только для общения с друзьями, но и в деловых беседах, обучении и собеседованиях. Значительным преимуществом для предметных результатов является работа со звуком и возможность многократного просмотра материала; все, что было непонятно, всегда можно повторить, а восприятие на слух помогает развивать навыка аудирования, что сложно развивать в неязыковой среде. Комфортная среда облегчает процесс общения, повышая коммуникативные навыки [3].

Таким образом, используя сервис Padlet можно разработать комплексный дистанционный урок, используя большой массив разнообразной информации. Я думаю, что такая доска будет интересна тем студентам, кто хочет глубже узнать тему, а также студентам, пропустившим занятия и студентам, у которых есть временные проблемы с интернетом, так как материал этой доски может храниться значительное время.

Список использованных источников и литературы:

[1] Ковалев И. Дистанционное образование и закон. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://www.edutainme.ru/post/distantcionnoe-obrazovanie-i-zakon/>

[2] Таксикова Л., Бондарева С. Институт математики и информатики МПГУ Бесплатная платформа для создания онлайн-досок Padlet [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://internet-for-teacher.blogspot.com/2017/12/padlet.html/>

[3] Азанова А. Е. Виртуальная онлайн-доска как платформа создания мини-проектов в условиях дистанционного обучения / А. Е. Азанова. – Текст: непосредственный // Молодой ученый. – 2020. – № 13 (303). – С. 205-207. – URL: <https://moluch.ru/archive/303/68467/>

УДК 372.854

НОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ХИМИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Сдикова Г.Ж.,

к.х.н., доцент кафедры химии

Изучение химических дисциплин представляет определенные трудности, так как зачастую требует абстрактного мышления. Современные технологии, и особенно Интернет-ориентированные педагогические технологии в этом плане дополняют классические технологии, способствуя эффективному усвоению новой информации. По данным некоторых исследований наиболее популярными у студентов являются медиа-технологии; использование поисковых систем в Интернете и ссылок к образовательным Интернет-ресурсам; графика, рисунки, картинки, фотографии; аудио и видео; технологии записи изображений с экрана компьютера и т.д. Сетевое поколение чувствует себя более комфортно в среде, богатой образами, а не текстами, студенты сетевого поколения отказываются читать большие объёмы текста. Имея

навыки работы с электронными устройствами и гаджетами, студенты предъявляют повышенные требования к технологической стороне обучения [1-3].

В связи с этим, на кафедре химии были использованы и внедрены технологии, изученные мною в рамках программы повышения квалификации преподавателей педагогических специальностей ВУЗов в «Республиканском институте повышения квалификации руководящих и научно-педагогических работников системы образования РК «Өрлеу»» (далее «Өрлеу»). Технологии, предложенные «Өрлеу», были внедрены в учебный процесс 2017-2018, 2019-2020 уч.г. магистрантов 2 курса специальности «6М011200-Химия», «7М0115-Химия» по дисциплине «Новые технологии в преподавании химических дисциплин». В рамках этой дисциплины были изучены и использованы следующие технологии: HyperCam, Скринкаст, BandiCam, установка видео конвертер, iSpring Quiz Maker. Магистранты 2-го курса, используя эти программы, разработали ряд методических заданий по неорганической, органической, аналитической, физической химии. Разработан УМКД по данной дисциплине.

В частности, программа HyperCam осуществляет захват видео с вашего монитора. Другими словами, все манипуляции, которые вы производите за компьютером на рабочем столе, можно записать в видео файл. Данная утилита полезна при создании различных презентаций, демонстрационных версий программ и др. С помощью HyperCam можно создавать обучающие видеоуроки, не выходя из дома. Программу можно скачать с сайта <http://hyperionics.com> (рисунок 1). Присутствует полная поддержка текстовых аннотаций, вставка аудио дорожек и экранных примечаний. Можно выбирать качество сжатия аудио и видео фрагментов, а так же скорость кадров [4].

Рисунок 1 - Скачивание и установка программы

Основные возможности и преимущества программы: поддержка аудио дорожек; возможность вставки экранных примечаний; регулярное обновление программы.

В качестве примера представлен один из скринкастов, созданных магистрантом группы МХ-11 (рисунок 2). Скринкаст на тему «Белки» был записан с помощью программы BandiCam. С помощью скринкаста можно объяснить и показать наглядно свой материал [5]. Как показала практика, просмотр данного скринкаста является эффективным средством для начала самостоятельной работы на время карантина, также повышает мотивацию обучающихся к процессу обучения, задания решаются в индивидуальном темпе, всегда есть возможность увидеть свои ошибки и поработать над ними.

Рисунок 2 - Фрагмент скринкаста

Основные преимущества перечисленных технологий в образовательном процессе заключаются в том, что виртуальные занятия поддерживают воображение и креативность и, в результате, позволяют лучше понять и усвоить материал; обучающиеся в любой момент могут получить доступ к онлайн-курсу прямо из общежития, дома, библиотеки.

По итогам внедрения вышеперечисленных технологий в учебный процесс магистрантов специальности «6М011200-Химия», «7М0115-Химия» выявлено, что они открывают большие перспективы в образовании, обучающиеся получают навыки работы с новейшими технологиями, что повышает конкурентоспособность и профессионализм будущих специалистов. Применение описанных технологий придаёт занятиям по химическим дисциплинам особую привлекательность, является одним из способов развития познавательных и творческих интересов учащихся к химии как к науке, а также способствует активизации мыслительной деятельности учащихся. Инновационные технологии способствуют повышению эффективности обучения химическим дисциплинам.

Список использованной литературы

1. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Моисеева М.В., Петров А.Е. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. Учеб. пособие для пед. вузов. - М.: Издательский центр «Академия», 1999. - 224 с.

2. Дендебер С.В., Ключникова О.В. Современные технологии в процессе преподавания химии. - Изд. 2-е. - М.: 5 за знания, 2008. - 112 с.
3. Янушкевич Ф. Технология обучения в системе высшего образования: Пособие для преподавателей. - М.: Высш. шк., 1986. - 133 с.
4. <http://hypercam.download-windows.org/https://screencast-o-matic.com>.

ӘОЖ 37.033

ЖОО ОҚУ ТӘРБИЕ ҮДЕРІСІНДЕ PADLET ВИРТУАЛДЫ ТАҚТАСЫН ҚОЛДАНУ МҮМКІНДІКТЕРІ

С.Б. Калаханова,
педагогика және психология
кафедрасының аға оқытушысы,
магистр

Қазақстан қазіргі заманғы даму кезеңінде ғылым және білім беру жүйесін дамыту арқылы әлеуметтік-экономикалық жүйеге қажет бәсекеге қабілетті мамандарды даярлау жағдайында озық болуға ұмтылады. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2020 жылғы 1 қыркүйектегі «Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі» атты Қазақстан халқына Жолдауында: «Коронавирус індетінің салдарынан дүниежүзіндегі мектеп оқушылары мен студенттердің басым көпшілігі қашықтан оқуға көшті. Бұл жұмыстың тәсілі мен мазмұнын түбегейлі өзгертуде... Сонымен бірге біз кәсіби білім берудің бүкіл жүйесін еңбек нарығында сұранысқа ие білікті мамандар қалыптастыруға бағыттағанымыз жөн» деп атап өткен болатын [1].

Негізінде классикалық моделі бар заманауи білім беру жүйесі жаңа қағидаттар мен жаңа мазмұны бар жаңа жүйе болып табылады. Қазіргі білім беру ортасы виртуалды мәдениет, қашықтан байланыс және ата-аналар мен студенттердің білім беру қызметтеріне қойылатын жаңа талаптары негізінде қалыптасады [2].

Осыған байланысты ЖОО тәжірибесінде қазіргі заманғы инновациялық технологияларды және ғылыми жобаларды іске асыру және дамыту бағытында Padlet виртуалды тақтасын қолдану мүмкіндіктерін әдістемелік негіздеу қажеттілігі туындады.

ЖОО оқу-тәрбие үдерісінде Padlet виртуалды тақтасын қолданудың мүмкіндіктерін анықтап, ғылыми-әдістемелік және ақпараттық-технологиялық қамтамасыз ету арқылы тиімділігін арттыру мақсатында 2020-2021 оқу жылында қыркүйек айынан бастап педагогика және

психология кафедрасында «ЖОО оқу-тәрбие үдерісінде Padlet виртуалды тақтасын қолдану мүмкіндіктері» инновациялық жобасы 5B010300 «Педагогика және психология» мамандығы 3-курс студенттеріне «Психологияны оқыту әдістемесі», «Психокоррекция және психотерапия негіздері» пәндерін оқытуда; 6B01101 «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасының 2-курс студенттеріне топ кураторы қызметін атқаруда; «Педагогика және психология» білім беру бағдарламасы бойынша эдвайзерлік жұмысын ұйымдастыруда жүзеге асырылды. Инновациялық технологияны қолданғандар контингенті: 75 студент. Жоба ЖОО оқу-тәрбие үдерісінде Padlet виртуалды тақтасын қолдану арқылы оқытудың, кураторлық және эдвайзерлік жұмыстың әдістемесін жетілдіруді көздейді.

Жобаның міндеттері:

- Padlet виртуалды тақтасы арқылы оқу үдерісін әдістемелік қамтамасыз ету;
- Padlet виртуалды тақтасы көмегімен тәрбие жұмысын ақпараттық-технологиялық қамтамасыз ету;
- Эдвайзер жұмысын ұйымдастыруда құрал ретінде Padlet виртуалды тақтасын қолдану жолдарын анықтау;
- Оқу-тәрбие үдерісінде нәтижелерді өзара талдау, кері байланыс орнату және рефлексия жасаудың тиімді онлайн тәсілдерін ұсыну.

Padlet веб-қабырғасы – бұл бірлесіп жұмыс істеуге мүмкіндік беретін қызметтердің бірі. Ол авторлық жеке жоба қабырғасы, бірнеше қатысушы ақпаратпен толтыратын виртуалды модерацияланған тақта, кез-келген қолданушы оқи алатын және өңдей алатын ақпарат алмасу алаңы ретінде қолданылады. Оған фотосуреттер, файлдар, интернет беттеріне сілтемелер, жазбалар қосуға болады.

Студенттермен бірлесіп жұмыс істеу үшін Padlet-ті қолдануға болатын бірнеше жағдайлар бар:

- әдебиет тізімін бөлісу және студенттерге бұл туралы түсініктеме беру;
- миға шабуыл ұйымдастыру;
- конференциялардағы сұрақтар мен жауаптар үшін пайду;
- оқиғаларды жоспарлауға тапсырмалар беру;
- студенттерге қажет құжаттар хабын жасау;
- ақпараттық бюллетень жариялау;
- виртуалды ұсыныстар терезелерін ашу;
- мақсаттарды топпен бөлісу [3].

Padlet виртуалды тақтасының тиімді жақтары: Padlet виртуалды тақтасында кесте, ситуациялық сұрақ, эссе т.б. тапсырмалар жеңіл дайындалады және Google Forms онлайн-сервисінде дайындалған

сауалнаманы қабырғаға кіріктіруге болады; тапсырмаларға қажет сурет, видео, аудио материалдар дайындау барысында тікелей интернет желісінен жүктеледі немесе веб-камерадан / ұялы телефон камерасынан түсірілген фотосуреттерді, 5 минуттық экраннан скринкаст түсіріп, қабырғаға жүктеуге болады; қабырға бұлтта сақталады, егер компьютердің қатты дискісі бұзылса, басқа құрылғыдан аккаунт арқылы немесе сілтеме көмегімен кіруге болады; сервистің тегін болуы, яғни кейбір кеңейтілген мүмкіндіктер егер қажет жағдайда ғана сатып алу қажет; мобильді болуы, өйткені телефон немесе планшет көмегімен қабырғаны қарастырып, түзетіп, таратуға болады.

Жобаның мақсат-міндеттеріне сай Padlet виртуалды тақтасы арқылы оқу-тәрбие үдерісі әдістемелік жағынан қамтамасыз етілді. 2020-2021 оқу жылында «Психокоррекция және психотерапия негіздері», «Психологияны оқыту әдістемесі» пәндері бойынша дәріс, семинар, ОЖСӨЖ; кураторлық қызмет; эдвайзерлік жұмысы барысында студенттерге келесі бағыттағы тапсырмалар алдын ала даярланып, іске асырылды: 1) «Куратор бұрышы» авторлық жеке жоба қабырғасы; 2) пән бойынша онлайн және офлайн тапсырмаларды орындау және бағалау; 3) индивидуалды тапсырмалар беру; 4) топтық жұмыстарға студенттерді біріктіру; 5) студенттің ЖОЖ құруда онлайн пәндерге тіркелу; 6) оқытушылардың портфолиосы ретінде қабырғаны қолдану.

Жобаны жүзеге асыру барысында Padlet виртуалды тақтасының ЖОО оқу үдерісінде келесі қолдану мүмкіндіктері анықталды: білімді өзектендіру үшін барлық сабаққа қажетті материалдарды виртуалды тақтаға қойып, студенттердің білімін сұрау арқылы тексеру және оларға қандай да бір нәрсені түсіндіру керек пе оны да анықтау; студенттер сабақ барысында немесе баяндаманы тыңдаған кезде туындаған негізгі идеяларын немесе сұрақтарын тақтаға қосуын сұрауға болады; QR-кодтарының галереясын жасау: студенттер белгілі бір тақырыптағы ақпаратпен, суреттермен және сілтемелермен виртуалды тақтаны жасай алады, содан кейін оған QR – кодтар жасап, тарата алады; студенттер бір уақытта топтарда жұмыс жасай алады, белгілі бір тақырып бойынша материалдарды бірлесіп жинау үшін виртуалды тақтаны пайдалана алады, жиналған ресурстар бір жерде сақталады және ешқашан жоғалмайды; тақырыпты зерттегеннен кейін сауалнама жүргізіп, студенттерден «Сіз не үйрендіңіз?», «Не түсініксіз?», «Сіз не сұрағыңыз келеді?» деген сұрақтарға жауап беруін сұрау, сонымен қатар, жауап бергенде мәтінді, сілтемені немесе мультимедиялық файлды қосып кеңінен түсіндіру, бұл виртуалды тақтадағы материалды қайталау үшін кейінірек пайдалануға да ыңғайлы болып табылады.

ЖОО тәрбие үдерісінде қолданудың келесі мүмкіндіктері айқындалды: оқытушыны студенттерге таныстыратын виртуалды қабырғаны жасау, кәсіби жетістіктері, оқытатын пәндері, ғылыми зерттеу тақырыптары т.б. мәліметтермен портфолио жасау мүмкіндігі; жылдың басында студенттердің өздері туралы кез келген ақпаратты қоса алатын өз виртуалды қабырғаларын құруға кеңес беру және жылдың соңында не өзгергенін көру, өзгерістер туралы сөйлесу, кәсіби даму бағдарламасын құру; студенттермен ZOOM бағдарламасында кездесулер өткізу барысында кері байланыс алу үшін пайдалану, олар өздерінің әсерлері идеялары мен сұрақтарын виртуалды тақтаға жазып, кездесудің соңында талқылау мүмкіндігі; оқиғаларды жоспарлау, мысалы, экскурсияны жоспарласаңыз, виртуалды тақтада барлық қажетті ақпаратты: орын, бағыт, кету уақыты, шығын, қажетті заттардың тізімі және т.б. енгізу мүмкіндігі; тәрбие шарасын онлайн көрме ретінде өткізу, студенттерді көрме жасауға белсенді қатыстыру; хабарландырулар мен маңызды ақпаратты орналастыра алатын топ үшін хабар тақтасы ретінде қолдану.

Қашықтан оқыту жағдайында Padlet виртуалды тақтасын оқу-тәрбие үдерісінде пайдалану үшін ZOOM бағдарламасы арқылы чатқа және экранға шығару, студенттерге e-mail, әлеуметтік желілерге тарату, сайтқа біріктіру арқылы ұсынылды. Жасалған қабырға мақсатына қарай студенттерге қабырғаны қарау, материалдарды жариялау немесе модератор статусы мүмкіндігімен жіберіліп отырды.

Қорыта келе, инновациялық жоба аясында Padlet интерактивті онлайн тақтаны пайдалану заманауи білім беру процесінің ажырамас бөлігі екенін дәлелденді. Қашықтан жұмыс барысында ақпаратты визуализациялау бойынша практикалық міндеттерді оңай меңгеру және шешудің, сабақтың мүмкіндіктерін кеңейтудің, студенттерге шығармашылық идеялардың көрінісінде және жалпы креативті білім беру өнімін құруда тең құқылы қатысушы болуға мүмкіндік берудің тиімді онлайн тәсілдерін қолдану маңызды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2020 жылғы 1 қыркүйектегі «Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі» атты Қазақстан халқына Жолдауы. Дереккөз: https://www.akorda.kz/kz/addresses/addresses_of_president/memleket-basshysy-kasym-zhomart-tokaevtyn-kazakstan-halkyna-zholdauy-2020-zhylgy-1-kyrkuiek
2. Образовательный потенциал открытого образовательного ресурса «Аудиохрестоматия. Мировая литература голосами мастеров сцены»:

научно-методический комментарий. – СПб.: ООО «Книжный дом». – 2011. – 64 б.

3. Интернеттегі ынтымақтастық үшін падлетті қалай пайдалануға болады. Дереккөз: <https://kk.escolapiasaragon.org/use-padlet-for-online-collaboration-8028>

ӘОЖ 373

ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯ: ТИІМДІ ОҚЫТУДЫҢ КЕШЕНДІ ӘДІСТЕРІ

Г.Н.Сулейменова,
экономика және менеджмент
кафедрасының доценті, э.ғ.к.
А.С.Сағынов,
магистрант

Қазіргі таңда экономиканың барлық салалары цифрландыру үрдісін бастан кешіруде. Оның ішінде білім беру жүйесі, өзінің инерттілігі мен фундаменталдылығына қарамастан, заман талабына сай әрдайым өзгеріске ұшырап отыратыны сөзсіз.

ҚР-ның тұңғыш Президенті Н.Назарбаев жыл сайынғы жолдауында білім саласына ерекше басымдылық беріп, жастардың білім-біліктілігін жетілдіру үшін барлық жағдай жасауда «Қазақстан-2050» Стратегиясында: «Біздің жастарымыз оқуға, жаңа ғылым-білімді игеруге, жаңа машықтар алуға, білім мен технологияны күнделікті өмірде шебер де тиімді пайдалануға тиіс. Біз бұл үшін барлық мүмкіндіктерді жасап, ең қолайлы жағдайлармен қамтамасыз етуіміз керек... Біздің басты мақсатымыз – 2050 жылға қарай мықты мемлекеттің, дамыған экономиканың және жалпыға ортақ еңбектің негізінде берекелі қоғам құру. Мықты мемлекет экономикалық жедел өсу жағдайын қамтамасыз ету үшін аса маңызды болмақ» [1] деп, Қазақстанның алдыңғы қатарлы жоғары дамыған 30 мемлекеттің дамуына кіру үшін нақты мақсаттар жүктеген болатын.

Цифрлық революция қоғамдағы болып жатқан көптеген мәселелерді шешуге мүмкіндік берді. Өз жұмысында сандық технологиялар мен құралдарды шебер қолданатын адамның зияткерлік еңбегінің өнімділігі айтарлықтай артады. Саясаткерлер мен экономистер көбінесе мұндай әсерді білім беру саласында да байқау керек деп санайды. Отандық және халықаралық тәжірибе көрсеткендей, цифрлық технологиялар білім беру процесіне тәрбие және оқу жұмысының тиімділігін арттырғанымен,

жеткіліксіз шарт болып табылады [2]. ЦТ-ның таралуы жекелеген педагогтардың шығармашылық жұмысын жақсартуға ықпал еткенімен, дәстүрлі ұйымдастырылған білім беру процесінің тиімділігін арттыра алмауы мүмкін. Сол себептен, оқыту әдістерін кешенді пайдалану оқыту үрдісін оңтайландырудың бірден бір жолы болып табылады.

Білім берудегі кешенділік принципі көпаспектілігімен, көпварианттылығымен және көпкритериялығымен сипатталады [3]. Бұл принцип ақпаратты оқыту объектісіне жеткізудің және кері байланыс алудың ең тиімді әдіс-тәсілдерін икемді қолдануды білдіреді. Яғни дәстүрлі оқытумен қатар, цифрлық технологияны қолдана отыра, материалды бірнеше жолдармен ұсынады:

- визуалдық әсер ету: көрнекілеу, мәтінді түстермен белгілеу, инфограммаларды қолдану және т.б.;
- модельдер мен кестелерді қолдану;
- миға шабуыл, блиц сауалнама және т.б.;
- цифрлық құрылғылардағы арнайы оқыту бағдарламаларын қолдану;
- пәнаралық қатынастың болуы: пәнді өзге пәндермен ұштастыру;
- сабақты конференция, дискуссия және өзге де бағытта жүргізу және т.б. әдістер.

Тиімді оқытудың кешенді әдістері жоғарыда аталған тәсілдерді пәннің ерекшелігіне байланысты таңдалынып, қолданылуын негіздейді. Цифрлық технологиялардың мүмкіндіктерін оңтайлы пайдалану арқылы дәстүрлі оқыту үрдісін заман талабына сәйкестендеру қазіргі білім берудегі алға қойылған актуалды міндет екенін ескере отыра, оларды біржақты ғана емес, кешенді түрде енгізу қажеттілігін айқындайды.

Осылайша, ЦТ-ны білім беруде қолданудың негізін цифрлық революцияның жаңа кезеңі құрайды, бұл ЦТ-ны міндеттерді шешудің жалпыға қол жетімді және сенімді құралы етеді. Білім беруді цифрлық түрлендірудің мәні – оны қолдану негізінде білім беру процесін жекелендіруге көшу. Оның басты ерекшелігі – ЦТ дәстүрлі "қағаз" ақпараттық технологиялар құралдарымен жүзеге асырудың күрделілігіне байланысты бұрын бұқаралық білім беруде лайықты орын ала алмаған жаңа педагогикалық практиканы (оқу жұмысын ұйымдастыру мен жүргізудің жаңа модельдері) іс жүзінде пайдалануға көмектеседі [9]. Өткен онжылдықта ЦТ қазіргі заманғы жоғары технологиялық өндірістердің, қызмет көрсету саласындағы кәсіпорындардың және мемлекеттік басқару органдарының күнделікті жұмысын жақсартуға көмектесті. Алдағы онжылдықта олар ақпараттық және коммуникациялық технологиялар саласындағы жаңа жетістіктердің арқасында білім беру ұйымдарының жұмысын жақсартуға көмектеседі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Н.Ә. Назарбаев. «Қазақстан-2050» стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты // Егемен Қазақстан, 14 желтоқсан, 2012.№ 106 (28143) -6-7 б.
2. Крамаренко Н.С., Квашин А.Ю. Психологические и организационные аспекты введения цифрового образования, или как внедрение инноваций не превратить в «цифровой колхоз» [Электронный ресурс] // Вестник Московского государственного областного университета. 2017. №4. С. 1-16. URL: www.evestnikmgou.ru
3. Ш.Т. Таубаева, Б.Т. Барсай, С.Н. Жиенбаева Т 23 Педагогикалық зерттеулердің әдіснамасы мен әдістері: оқулық. – Алматы: - 2018 – 300 б.
4. Капранов В.К., Капранова М.Н. Повышение доступности качественного образования через сетевое взаимодействие школьных библиотек // Открытое и дистанционное образование. 2012. №3(47). С. 28-32.

ӘӨЖ 746.411

ДӘСТҮРЛІ КӨРКЕМ ТОҚЫМА ӨНЕРІ ӘДІСІН ӘЙЕЛ АДАМ КИІМІН ЖОБАЛАУДА ҚОЛДАНУ

***А.К. Есенғалиева,**
бейнелеу өнері және дизайн
кафедрасының оқытушысы,
магистр*

Адамның өміріндегі қазіргі заманғы киім бір жағынан утилитарлық функцияларды орындайды, ал екінші жағынан белгілі бір мағына мен құндылықты, өзіндік ерекшелікті білдіреді. Киім қолданбалы өнер туындысы болып саналады, бірақ оның орындау қасиеттерін бағалаған кезде ол маңыздылыққа ие болады: сәнге, заманауи дизайнға сәйкестілік, сондай-ақ алғашқы келбетін сақтаудағы техникалық қызмет көрсетудің қарапайымдылығы. Киім өндірісі реформаларды бастан өткеруде. Қазіргі сән теоретиктері бұл құбылысты жаңа дизайн парадигмасының пайда болуы деп түсіндіреді, өйткені бүгінде шағын өндірістердің икемділігі мен технологияны миниатюралау арқасында эксклюзивті өнімдердің шағын партияларын шығаруға кеңес берілді. Бұл жағдайда өндіріс жаңа материалдық мүмкіндіктерге байланысты өнімнің түрін қамтамасыз ететін бәсекеге қабілетті бола бастайды. Мұндай материалдарға жетекші дизайнерлердің тренд топтамаларында жиі пайда болатын дәстүрлі көркем тоқу материалдары кіреді. Тоқудың дәстүрлі техникасына негізделген киім өзінің ерекше қасиеттеріне байланысты өзінің өндік көркем

безендіру дизайнымен және дәстүрлі емес пішінмен ерекшеленеді, бұл оны трендке айналдырғанымен, жаппай өндіру өнімінде қарастырылмайды. Жиналған материалдардың негізінде этникалық және заманауи иірілген жіп өнімдерінің ассортименті негізінде тоқу өнері негізінде бұйымдар жасалынғаннан бастап, тоқылған бұйымдар өндірісінде қолөнер әдісі басымдыққа ие болды. Қолөнер әдіс дәстүрлі тоқу техникасын, сонымен қатар дизайнерлердің заманауи авторлық өнімдерін қолданыла отырып, этникалық бұйымдардың барлық түрін жасайды. Осы бағытта жұмыс істейтін зерттеушілер негізгі механикалық қасиеттері мен конструкцияларын жобалаудың заманауи әдістерін ұсынды, алайда процесс күрделі, көптеген итерациялармен жүреді, өйткені көркемдік кескін мен бұйымдардың қажетті қасиеттері бір-бірімен байланысты емес жоғары мамандандырылған міндеттерді шешу арқылы қамтамасыз етіледі. Негізгі мәселе – модель жасаудан бастап, қажетті қасиеттері бар материалдардан бөлшектерді өндіру процесін жобалауға дейінгі барлық кезеңдерді қамтитын ғылыми негізделген тәсілдің жоқтығы. Ауқымның кеңеюі жаңа күрделі кеңістіктік формаларды, жаңа құрылымды, ерекше дизайнды жасауды қажет етеді. Осылайша, бұйымдардың максималды көркем экспрессивтілігі мен жоғары өнімділік сипаттамаларын қамтамасыз етудің интегралды тәсіліне объективті қажеттілік туындайды, сондықтан материалдың технологиялық және эстетикалық ерекшеліктерін ескере отырып, дәстүрлі көркем тоқу негізінде көркемдік дизайн әдістерін жасау қажеттілігі туындайды.

Дизайн, технологиялық және дизайн мәселелерін бірлесіп шешу дәстүрлі тоқу техникасына негізделген жаңа сапалы, бәсекеге қабілетті киімдердің нарыққа шығуына жол ашады.

Этнодизайн көріністерінің көптігінде оның әртүрлі түсіндірмелері, яғни этностықты қазіргі заманға ендіру әдістері бар. Бұл, әдетте, жалпыға ортақ формалар, сұлбалар, өнерге сәйкес келетін және этностық сезімін қалыптастыруға арналған халық шығармашылығының ұлттық түсі болып саналады. Қарама-қарсылықты этникалық өнерге тән белгілі бір бейнелерді, белгілерді немесе нысандарды оқшаулау, оларды зерттеу және қазіргі заманғы жобалау жобасына енгізу деп атауға болады. Дегенмен, заманауи дизайнға этникалық сыртқы белгілер ғана емес, сондай-ақ орындау технологиялары енгізілуі мүмкін.

Соңғы кезде түрлі бағыттардағы дизайн өнімдерін жеткізудің айтарлықтай өсуімен байланысты бірқатар ғылыми, техникалық және эстетикалық мәселелер қалыптасты. Үлкен бәсекелестік және нарықта ұзақ уақыт бойы мамандандырылған шетелдік компанияларды кеңейту үшін шекаралардың жоқтығы үлкен дәрежеде. Осыған байланысты, отандық дизайнға, оның стиліне, өндіріс сапасына, технологиясына және

экологиялық тазалығына деген жоғары талаптар бар. Ұлттық өнердің және этникалық дизайнның қазіргі жағдайы осы мәселеге ғылыми көзқарастың қажеттілігін дәлелдейді.

Этникалық өнер объектілерін зерттеу; объектінің материалды, технологиялық, дизайнерлік және эстетикалық ерекшеліктерін зерттеуді қоса алғанда әртүрлі параметрлер бойынша жүргізіледі. Этникалық модельдеу принципі этникалық тоқыма объектілерін прото-дизайнерлік объектілер ретінде зерттеуге және технологиялық соның ішінде дизайнерлік технологиялардың, технология мен эргономиканың, технологиялар мен эстетиканың өзара байланыстың құрылымы анықталған жүйелік артефакт моделін құруға мүмкіндік берді.

Қазіргі дизайнның маңызды аспектісі – эргономика. Бұл зерттеуде эргономика тұрғысынан, архаикалық және дәстүрлі тоқыма жабдығы зерделенді, бұл мәселеге ғылыми көзқарасты жүзеге асыруға мүмкіндік берді және дәстүрлі тоқыма технологияларының дамуы немесе керісінше, әлсіреуі анықталады.

Мақала тақырыбы кең ауқымына қарай тарихи, археологиялық, этнографиялық, лингвистикалық, фольклорлық және өнертану бойынша көптеген әдебиеттермен еңбектерді зерделеуді қажет етті. Қазақ халқының ұлттық көркем тоқыма өнері туралы алғашқы мәліметтердің бірі, XVI ғасырдағы бұқар тарихшысы Фазаллах ибн Рузбихан Исани еңбегінде аталады. XVIII-XIX ғасырдағы батыс еуропа және ресей саяхатшыларының, өлкетанушы ғалымдардың жұмыстарынан үздік мәліметтер табуға болады. XIX ғасыр аяғында XX ғасыр басында қазақ көркем тоқыма өнерінің тоқу технологиясымен көркем безендіру әдістерін сипаттау пайда бола бастайды.

XX ғасырдың бірінші жартысындағы басылымдардың тарихи құндылығы олардың жоғала бастаған көне көз раритеттермен қазақ қолөнеріндегі қайталанбас туындыларда еді.

XX ғасырдың екінші жартысының орта бөлігінде қазақ ғалымдарының еңбектерінде XIX ғасырдың екінші жартысынан бастап XX ғасырдың бірінші жартысындағы кілем тоқу өнері және қазақ халық шығармашылығының туындылары қарастырылады.

Кілемдердің түрімен атаулары, олардың классификациясы өңір бойынша У. Джанибекованың «Қазақ қолөнерінің мәдениеті» атты еңбегінде атап көрсетілген [1,144 б.]. А.Тажимуратовтың «Шебердің қолы ортақ» альбомында экспедициядан жиналған мәліметтерде тоқыма станок түрлерімен және өрмек түрлерімен халық шеберлерінің, соның ішінде кілем тоқу шеберлерінің өмірбаянымен таныстырады [2,146 б.]. Х.Арғынбаев өз мақаласында Шығыс Қазақстан өңірінің кілем бұйымдарының түрлерін қысқаша сипаттап шыққан. А.Х.Марғұланның

«Қазақ халқының қолданбалы өнері» кітап альбомында кілем бұйымдарының түрлері, орындалу әдісі, ою-өрнек композициясы, түстік шешімі сипатталған. М.С.Муқановтың «Казахские домашние художественные ремесла» атты альбомында киіз үйдің ішкі көрінісі, көркем тоқыма өнерінің тоқу әдісімен технологиясы, кілем бұйымдарының композициясы және кілем бұйымдарының өндіру жолдары көрсетілген. Ою-өрнекті зерттеуге К.Ибраева, М.Ш.Омирбекова, А.Нурпеисова, Ш.Байділдин сынды ғалымдар еңбектерін арнаған. А.А.Шевцованың еңбектерінде ХІХ ғасырдағы, ХХ жүзжылдық басындағы қазақ халық ою өрнегі қарастырылады: ою-өрнек кешені, өрнекпен жазық кеңістікті бөлу, ою-өрнектік сюжеттер, қазақ халқының ұлттық түйсігімен өрнек формасының байланысын атап өткен. С.А.Шкляеваның еңбегінде Қазақстанның қолданбалы өнерінің тарихы, соның ішінде көркем тоқыма өнерінің қалыптасуымен дамуы көрініс тапқан. Түрік ғалымдары Т.Парлак және О.Зайымұлының Қызылорда облысының дәстүрлі кілем өнеріне арналған зерттеулерінде түкті кілемдердің композициялық және технологиялық ерекшеліктерін, табиғи бояу түрлерін, бояу технологиясын қарастырып, түрік және қазақ кілемдерін салыстыра отырып, тарихи-мәдени байланысын ұштастырған [3, 476 б.].

ХІХ ғасырмен ХХ ғасыр басындағы қазақ халқының көркем тоқыма өнерінің зерттеудегі басылымдарының анализі, Орта Азия халқының шығармашылығымен тығыз байланысын анықтады. Бұл тұжырымдаманы В.Г.Мошкованың қомақты еңбегі, сонымен қатар С.М.Абрамзона, Б.Х.Кармышева, Э.Гуль, және Е.Г.Цареваның да еңбектері дәлелдеп, белгілі бір құндылығын арттырады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Джанибеков У. «Қазақ қолөнерінің мәдениеті». – Алма-Ата: 1982.- 144 б.
2. Тәжімуратов Ә. Шебердің қолы ортақ. – Алматы,:1977. - 146 б.
3. Парлак Т. Дәстүрлі қазақ қалы кілем өнері және Тика Арал аймағы қалы кілем тоқу өнерін дамыту жобасы. – Анкара,: 2002. - 476 б.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ GOOGLE ПРИЛОЖЕНИЯ: ТАБЛИЦ, ДОКУМЕНТОВ, ПРЕЗЕНТАЦИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ ВУЗА

Федорченко Л.А.,
*старший преподаватель кафедры
дошкольного и начального образования, магистр*
Мухиева Г.С.
*преподаватель кафедры
дошкольного и начального образования, магистр*

Использование компьютерных технологий в учебном процессе обусловлено необходимостью повышения мотивации студентов к учебному предмету.

Внедрение инновационных технологий, большой поток информации, сильно влияют на воспитание и обучение детей, и восприятие им окружающего мира. Раньше учащиеся могли получить информацию из разных источников: энциклопедии, справочники, учебники, конспект лекций. Сейчас учитывая современные компьютерные возможности, педагог должен вносить в учебную деятельность новые и интересные методы представления материала и увлекательно организовывать деятельность учащихся при выполнении задания. Нужно учебный процесс организовывать так, чтоб учащиеся с интересом, активно и увлеченно работали на уроке, видели сам процесс работы и результаты своего труда, и могли их анализировать и оценить. Еще Я.А.Коменский принцип наглядности называл «золотым правилом» в обучении учащихся [1].

Для начала необходимо рассмотреть понятия «технология» и «информационно-коммуникативные технологии».

Понятие «технология» в педагогическом словаре Новикова А.М., трактуется как, совокупность средств и методов воспроизведения теоретически обоснованных процессов обучения и воспитания, позволяющих успешно реализовывать поставленные образовательные цели [2].

Тужикова Е.С. рассматривает информационно-коммуникативные технологии, как средство развития образовательной мотивации студентов. С помощью данных технологий студент сам может выбрать темп, последовательность и уровень сложности изучаемого материала [3].

Таким образом, нам необходимо подобрать такие технологии обучения, которые повысят мотивацию обучающихся к изучаемому предмету, в условиях дистанционного обучения.

В настоящее время мы перешли на дистанционную форму обучения. Это позволило нам добавить в учебный процесс использование компьютера и смартфона. Использование компьютера мы не могли позволить при офлайн (отсутствие сети) обучении. Эти средства позволяют нам представлять наглядную информацию, для более доступного способа изучения темы, а также получать обратную связь от студентов. При использовании информационно-коммуникативных технологий можно сочетать традиционные методы обучения, а также методы критического мышления: такие как: ЗХУ, ментальная карта, ассоциации, диаграмма Вена и другие.

Для разнообразия учебного процесса со студентами ЗКУ им.М.Утемисова с 2019 г. по 2020г, нами была освоена работа с помощью сервиса Google Диска с такими возможностями как *таблица, документ, рисунки, формы*. Использование Google Диска удобно тем, что в нем можно сохранять в облачном хранилище до 15 Гб информации. Данный интерфейс очень удобен в использовании, бесплатен. При работе в *таблице, документе, рисунке* данный документ всегда доступен, в него всегда могут зайти редакторы, то есть, студенты, преподаватели, которым был предоставлен доступ по ссылке, с любого устройства (планшета, компьютера, смартфона) и отредактировать совместную работу [4]. Очень интересно и удобно работать над совместной презентацией. Каждый участник может внести свое творчество. Для работы на данной платформе необходим: смартфон/компьютер/планшет, интернет, адрес электронной почты (желательно почта gmail привязанная к аккаунту Google). Необходимость входа через свой аккаунт, где правильно прописано имя. Это позволит избежать анонимного участия. Все анонимные участники будут подписаны именем животного.

В *таблице* со студентами для освоения учебного материала мы часто использовали составление тестов по теме, вопросов, выделяли категории. Каждый из студентов видел работу своего одноклассника, что с одной стороны помогало ему, давало направление в верном мышлении, и стимулировало его к выполнению работы и не отставанию его от других.

При работе в *документе* мы использовали работу: составление классификации, закрытые-открытые вопросы, выделение терминов, разбивали на периоды, составляли вопрос-ответ, «Правда не правда» – составляли предложения – вопросы с ошибками, незаконченные предложения.

Можно предложить каждому учащемуся ответить на индивидуальный вопрос, а можно поразмышлять над заданием группой. Для выполнения группового задания обучающимся необходимо не только самим найти решение, но и анализировать предложенные другими участниками

варианты, отстаивать свою точку зрения, выбирать оптимальные пути решения. Общение может происходить на странице документа, на полях, функция «Комментарии», в группе Google, в чате или по ZOOM. Групповая организация работы способствует формированию коммуникативной компетенции учащихся [5].

При работе *в рисунке* мы составляли: ментальную карту / словосочетания, понятия относящиеся к теме, «Древо знаний».

Формы мы использовали при проведении контроля с автоматическим выставлением баллов.

Владелец, то есть тот кто создал Google документ может видеть сам процесс работы, кто ведет запись. По окончании работы рабочий документ сохраняется и можно нажав на «последние изменения – показать историю версии», просмотреть кто работал над данным текстом. Автор текста будет подписан при наведении курсора мышки и текст будет выделен определенным цветом.

Для того чтобы пользоваться возможностями Google Диска необходимо иметь почтовый ящик на gmail. Со своего аккаунта мы должны зайти на Google Диск, выбрать слева сверху создать и выбрать необходимое приложение документ/ форму/ таблицу/ рисунок. После создания *документа* выбрать справа сверху – настройки доступа – назвать документ. Затем, там где скопировать ссылку, нажать Изменить – выбрать редактор - копировать ссылку – отправить по WhatsApp/ либо в чат ZOOM платформы. Желательно поставить ограниченный доступ, только для добавленных пользователей. Если вы желаете видеть Фамилии тех, кто работает в документе, то необходимо дать не просто доступ по ссылке редакторам, а нужно добавить gmail адрес пользователей групп, и только после этого отправить ссылку по WhatsApp.

Использование документов и таблиц при работе в Google Диска осуществлялось на протяжении 2019-2021 уч.г. среди студентов 2 и 3 курсов специальностей «Педагогика и методика начального обучения» (13 студентов/ в 2019г. – 9 студентов), «Иностранный язык» (12 студентов), «Дошкольное и начальное образование» (7 студентов). Студенты были очень увлечены данной работой, им понравилось, наглядно было видно кто из студентов выполняет работу и получает заслуженные отметки, а кто нет, это заинтересовывало и стимулировало слабых студентов подключаться к учебному процессу. Также с помощью таблицы студенты оказывают большую помощь в подготовке тестовых заданий по дисциплине. С одной стороны, при составлении заданий они глубже углубляются в изучении дисциплины, с другой стороны, это большая поддержка педагогу при подготовке экзаменационных материалов. Совместное использование возможностей Google таблиц, документов и

презентаций, помогает осуществлять анализ групповой работы со студентами. Большая возможность есть и для слабовидящих и незрячих пользователей, они могут работать с Google Диском с помощью специальной программы, преобразующей текст в речь, или скринридера.

Можно предложить рекомендации по использованию данной технологии: использование Google документов и таблиц можно использовать не только студентам, но и сотрудникам университета при сборе данных по научной, методической части, совместно обсуждать, анализировать и вносить изменения в единый документ; задействовать данную технологию непосредственно при дистанционной форме обучения, когда у учащихся имеется доступ к интернету и компьютеру; выявлять склонности и интересы студентов в научном направлении при формировании темы дипломных и курсовых работ.

Таким образом, при использовании Google приложений мы сочетаем компьютерные средства наглядности и активные методы обучения. Дистанционное обучение тоже имеет преимущества, здесь мы можем использовать, такие средства обучения, которые нельзя применять при офлайн работе. Сложности появившиеся в условиях дистанционного обучения позволили нам найти новые и интересные методы преподнесения информации.

Список использованных источников и литературы:

1. Кривоногов С.В., Петров В.А. Применение информационных технологий в обучении как средство повышения качества образования Санкт-Петербург, 2015
2. Новиков А.М. Педагогика: словарь системы основных понятий. М.: Издательский центр ИЭТ, 2013. – 268 с.
3. Тужикова Е.С. Информационно-коммуникативные технологии в современном образовании Санкт-Петербург, 2016
4. Абалуев Р.Н. и др. Интернет-технологии в образовании. Учебно-методическое пособие. – Т.: Издательство ТГТУ, 2002.
5. Справочное руководство по работе с сервисом GoogleDrive: <https://support.google.com/drive/?hl=ru>

ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ЖАҒДАЙЫНДА АСТРОНОМИЯ ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ ТЕХНОЛОГИЯСЫ

***А.Н. Есенғалиева,**
физика кафедрасының
оқытушысы, магистр*

Бүгінгі әлем дамуының жаңа ұстанымдары білім беру жүйесінен күн сайынғы экономикалық, әлеуметтік және мәдени өзгерістерге мейлінше бейімделуді талап етеді. Әлем қазіргі күні «білім қоғамын» және «білім экономикасын» құру бағытында. Бұл ауқымды мәселе туралы Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаев жолдауында былай деген: «Біз білім беруді жалғастыруды одан әрі жалғастыруға тиіспіз. Сапалы білім беру Қазақстанның индустрияландырылуының және инновациялық дамуының негізіне айналуы тиіс». Сондықтан өз шәкірттеріне сапалы нәтижелі білім беруді мақсат еткен әр ұстаз өз тәжірибесін жаңашылдық арнасына бағыттап, әр әдісін тиімді қолдануы шарт. [1]

Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңның 11-бабының 9-тармағында оқытудың жаңа технологияларын, оның ішінде кәсіптік білім беру бағдарламаларының қоғам мен еңбек нарығының өзгеріп отыратын қасиеттеріне тез бейімделуіне ықпал ететін кредиттік, қашықтан оқыту, ақпараттық – коммуникациялық технологияларды енгізу және тиімді пайдалану міндеті қойылған.[2]

Қазіргі уақытта ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың заманауи талаптарға сай дамуы білімді бағалау және пайдалану жүйесін уақытылы өзгертіп отыруды талап етеді. Осыған байланысты оқытуда қолданылатын әдіс-тәсілдер, әдістемелер, технологиялар білім беру талаптарына байланысты жаңартылып отырады. Сапалы терең білімді меңгеруге талпынған өскелең ұрпақтың жеткілікті дәрежеде сандық сауаттылығы бар, себебі олар өмір жағдайлары барысында жаңа технологияның барлық мүмкіндіктерін пайдаланады. Сол мүмкіндіктерді нәтижелі қолдану оқытушының біліктілігіне, біліміне, тәжірибесіне байланысты. Білім беру үрдісін ақпараттандыру – жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы дамыта оқыту, дара тұлғаны бағыттап оқыту мақсаттарын жүзеге асыра отырып, оқу-тәрбие үрдісінің барлық деңгейлерінің тиімділігі мен сапасын жоғарылатуды көздейді.[1]

Кәсіби дамуға ұмтылатын бәсекеге қабілетті маман өзінің негізгі қызметінен үзілмей жаңа білім алу жолдарын іздестіреді. Ал жоғары оқу орындары мамандарға қойылатын талаптардың өсуіне байланысты

оқытудың жаңа формалары мен әдістерін іздестіреді, білім беруге жаңа технологиялар енгізеді.[3]

Қашықтықтан оқыту кезінде болашақ физика пәнінің мұғалімдерін дайындауда астрономия пәнін АКТ-ның тиімді әдіс-тәсілдерін пайдалана отырып оқытудың теориясы мен технологиясы дайындалды.

Қазіргі таңда білім жүйесінде ақпараттық технологияларды пайдалану қарқынды дамып келеді. Жаңа технологияны меңгерген тұлғаны қалыптастыру заман талабы. Студенттер қашықтықтан оқу кезінде ақпараттық технологиялардың көмегімен астрономия сабағында әр түрлі практикалық жұмыстар мен құбылыстарды сипаттауға үйренеді.

Оқытушы сабағында ақпараттық – коммуникациялық технологияларды пайдалану арқылы оның тиімділігін жүйелі түрде көрсете біледі.

Ақпараттық – коммуникациялық технологияны пайдалану оқытудың тиімді әдістерінің бірі деп ойлаймын.

Қашықтықтан оқыту барысында АКТ-ны қолдану студенттер үшін ең оңтайлы әдіс-тәсіл болып табылады, өйткені:

- Бұл инновациялық әдіс қашықтықтан оқыту жағдайында құнды болып есептеледі себебі астрономияны пәнінің теориясын студенттер вербальді және вертуальды әдістер арқылы меңгереді;

- Астрономиядан алған теориялық білімін әр түрлі компьютерлік бағдарламалардың көмегімен (STAR Walk2, Stellarium) практикалық жұмыстарын өз беттерімен жүзеге асыра алады және нәтижесін ZOOM-мен қорғап, өңделген жұмыстарын мүдлге жүктей алады;

Астрономияның бағдарламасына сәйкес әр дәрістің аудио- видео сабақтары жазылған. Студент ZOOM-мен өткізілген сабақта көріп тыңдайды және сол сабақтардың ссылқасы арқылы кез келген уақытта қайталап көруге мүмкіндік ала алады. Материалды игеру сапасы білім мазмұны бар платформаға байланысты. Әрине, сіз білім алушы үшін Интернет-жаттығулар мен оқуға арналған әртүрлі интернет-ресурстарға сілтемелер жасай аласыз.

Астрономия сабағында қашықтықтан оқыту кезінде АКТ-ны пайдаланудың тиімділігі жоғары:

- уақыттың үнемділігі;
- студенттің өз бетімен жұмыс жасауы;
- әр түрлі табиғи процестер мен тәжірибелерді көру мүмкіндігі;
- өз білімін түрлі тапсырмалар арқылы сынап, тексеру мүмкіндігі;
- студенттің ой-өрісі мен дүниетанымының кеңейуі;
- қашықтықтан білім алу мүмкіндігі;

• қарапайым көзбен көріп, қолмен ұстау сезіну немесе құлақ пен есту мүмкіндіктері болмайтын табиғаттың таңғажайып процестерімен әр түрлі тәжірибе нәтижелерін көріп, сезіну мүмкіндігі;[4].[8]

Видео – сабақтарды қолдану мен презентацияларды демонстрациялау оқу құралы ретінде қиялды, абстрактілі ойлауды, оқытылатын оқу материалына және пәнге қызығушылықты арттырады. Презентациялар бір жағынан студенттерге жаңа материалды (иллюстрация, фотосуреттер, бейнелік, дидактикалық материалдар, т.с.с.) көрнекті түрде көрсету құралы болса, екінші жағынан, оқытушыларға осы материалдарды және оны қолдану арқылы сабақты меңгерту процесін жеңілдетеді. Тапсырманың анық-қанығын, оқу материалдарына толық қолжетімділіктің болуын және т.б. үнемі бақылау қажет. Видео - сабақтар педагогикалық технологияның алға басқан тағы бір қадамы. Студенттер ақпаратты теледидар, компьютер, смартфон және т. б. техникалық құралдардың көмегімен жақсы қабылдайды.

Жоғары оқу орындарында АКТ-ны қолдана отырып, астрономияны қашықтықтан оқыту үшін ең жақсы таңдау болып табылады деп санаймын. 5B011000 - Физика , 6B01505 - Физика -информатика білім бағдарламасы оқу жоспарына сәйкес «Астрономия» пәнінен қашықтықтан оқытудың теориясы мен технологиясы жасақталынды. Астрономия пәнінде ақпараттық технологияларды қолдану пәнді оқытуда білім алушыға дүниенің заңдарын терең меңгертіп қоймай, білім алушының ойын дамытып, эмоциясына, сезіміне қозғау салады. Өзіне қажетті мазмұны мен мәліметті ақпарат көзінен таңдап өз бетінше ойланып, шешім қабылдауға дағдыланады. Компьютердегі ғаламтор жүйесіндегі түрлі бағдарламалар бойынша сабақ тақырыбына байланысты берілген тапсырманы орындау барысында тікелей қолдануға мүмкіндік туады.[6]

Студенттерді қашықтықтан оқыту кезінде астрономия пәнінен оқыту технологиясы бойынша алған білімдерін жинақтау, жүйелеу, нақтылау және дамыту мақсатында студенттердің пәндік жұмыс дәптерлері төмендегі үлгідей дайындалды. Жұмыс дәптерін дайындау барысында студенттердің барлық оқу қызметіндегі жұмыстарды орындау құзіреттілігі, түрлері, көлемі, орындау уақыты бағалау критериілері ескерілді. Жұмыс дәптерлеріне тапсырмалар интернет желісіндегі бағдарламалар бойынша енгізілді. Аралық бақылауларды жұмыс дәптерлеріне орындайды да, мүддеге жүктеледі.

Астрономия бойынша сабақта стеллариумның компьютерлік бағдарламасын пайдалану

Stellarium (Стеллариум) – бұл жұмыс үстелі планетарийі болып табылатын қосымша, ол барлық жұлдыздармен бірге нақты аспанның 3D

проекциясын онлайн режимінде көрсете алады. Бағдарламаның мәні-телескопты, бинокльді немесе адам көзінің мүмкіндіктерін кеңейтетін басқа құрылғыларды пайдалану кезінде ғана қол жетімді суреттер мен картинкаларды жасау. Стеллариум қосымшасымен жасалған барлық суреттер реализмнің жоғары сапасымен ерекшеленеді және оларды көргендердің бәрін қуантады. Басқаша айтқанда, бұл қосымша –Білім алушының санасын кеңейту үшін оқулық ретінде қолдануға болатын оқу құралы.

Stellarium-бұл қолайлы платформалық бағдарлама.

Бағдарламаны үйрену өте оңай, бірақ оның мүмкіндіктері таңқаларлық:

- * 600 мыңнан астам жұлдызды байқауға болады.
- * аспандағы шоқжұлдыздардың түрлі-түсті, тартымды бейнелері.
- * тұман мен жұлдызды кластерлердің суреттері.
- * Жер планетасы шынайы атмосфераға ие, күн батуы мен таңы бар, оларды параметрлерде қосуға және өшіруге болады.
- * планеталар және олардың барлық серіктері.
- * масштабтау мүмкіндігі.
- * уақытты өткенге де, болашаққа да қою.
- * линзаны баптау және телескоп немесе бинокль арқылы көріністі басқару мүмкіндігі.
- * тұтылуды модельдеу және тағы басқалар.

Өздеріңіз білетіндей, ешқандай білім өздігінен алынғандай сіңірілмейді. Алайда, Фильмдер телескопты да, бинокльді де алмастыра алмайды. Виртуалды планетарий Стеллариум үйден немесе оқу орнынан шықпай - ақ бір ғарыш объектісін бірінен соң бірі зерттеуге мүмкіндік береді, онда оқу процесінде тек сен және сенің сүйікті досың-компьютер ғана қатысады. [9.10]

Stellarium бағдарламасындағы № 1 практикалық жұмыс

Полюсті шоқжұлдыздарды зерттеу

1. Сіздің орналасқан жеріңіз Санкт-Петербург екеніне көз жеткізіңіз.
2. Үлкен Аюды тауып, үлкен шелек салыңыз, оған Дубхе мен Мерак жұлдыздарын белгілеңіз. Солтүстік жұлдыздың олардан қай бағытта екенін көрсеткі арқылы көрсетіңіз. Кішкентай Кофшты Stellarium-мен бірдей жерде салыңыз. Олардың жанында (тіпті олардың арасында) қандай жақын шоқжұлдыз бар? Бұл шоқжұлдыздың ең жарық жұлдызы қалай аталады?

3. Үлкен Кофш Аюдың барлық 7 жұлдызын қарастырып, олардың аттарын және оларға дейінгі қашықтықты Жерден алыстату ретімен жазыңыз.

№	Жұлдыздардың атауы	Күннен қашықтығы (св. лет)
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

Бұл жұлдыздардың қайсысы Қос?

4. Экваторлық торды қосып, әлемнің Оңтүстік полюсін табыңыз. Оңтүстік полюске жақын шоқжұлдыз қалай аталады? ____

Оны сызыңыз және полюске жақын σ жұлдызды белгілеңіз. Оңтүстік крест шоқжұлдызын сызыңыз, оның ең жарқын үш жұлдызының аттарын жазыңыз. Жұлдыздар арқылы α және γ стрелкасын әлемнің оңтүстік полюсіне қарай жүргізіңіз.

5. Сириус кіретін шоқжұлдызды табыңыз. Ол қалай аталады? Бұл шоқжұлдыз жақын шоқжұлдыздарға жатады ма?

6. Қорытынды жасаңыз:

Әлемнің Солтүстік полюсі – жұлдыз ____

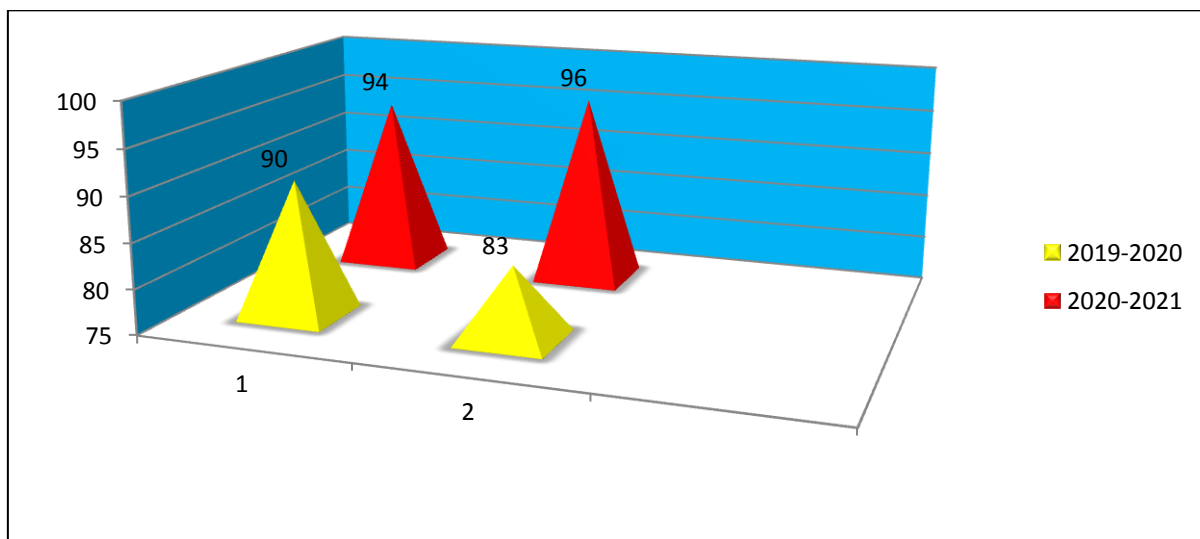
Әлемнің оңтүстік полюсі-ең жақын жұлдыз ____ шоқжұлдызда

Әлемнің Солтүстік полюсі маңындағы шоқжұлдыздар – __ Әлемнің Оңтүстік полюсіне жақын шоқжұлдыздар – __ Келесі сабақта орындалған жұмыстарды тексергеннен кейін бақылаулардың негізгі тұжырымдарын қайталау және студенттердің жалпы қателіктеріне тоқталу қажет.[9.10.11]

Астрономия пәні көп жылдардан бері физика пәнінің мұғалімдерін дайындауда оқытылып келеді. 2019-2020 оқу жылының екінші семестрінде дайындықсыз қашықтықтан оқыту жүйесіне көшкен кезде студенттердің пәнді меңгеруде түрлі қиындақтар кездесті. Сондықтан компьютерлік түрлі бағдарламалардың көмегімен оқытудың жолдары зерттелініп бүгінгі таңда оқытудың теориясы мен технологиясы жасақталынды. Соның нәтижесінде студенттердің қызығушылығы артты, білім сапасы көтерілді, экспериментті жүргізу дағдылары қалыптасты. Қашықтықтан оқыту бойынша программалар мен қосымшаларды қолдана отырып, астрономияны оқытудың АКТ-ны жүзеге асырудың педагогикалық жағдайларын анықтауға көп көңіл бөлінді. Қашықтықтан оқыту кезінде студенттермен байланыс ең маңызды болып табылады. [7]

Қашықтықтан оқыту кезінде астрономия пәнін оқыту технологиясының тиімділігі мен артықшылығын зерттеу мақсатында

2019-2020 оқу жылында «Астрономия» пәнін оқыған 3 курс студенттерінің білім сапасын 2020-2021 оқу жылында оқитын 3 курс студенттерінің білім сапасымен салыстырған кезде төмендегідей мәліметті алуға мүмкіндік берді.

1- сурет. Физика мамандығының студенттерінің рейтингтік бақылау жұмыстарын бағалау нәтижелері

Физика мамандығының студенттерінің астрономияны оқыту тиімділігінің едәуір артуына әкелетіні дәлелденді, бұл астрономия пәнін дайындықты жаңа, жоғары, сапалы деңгейге көтеруге мүмкіндік береді

Қорытынды ретінде жазсам, ХХІ ғасыр «ақпараттық технологиялар» ғасыры екендігіне тағыда көзіміз жетті. Бұған дәлел қашықтықтан оқыту кезінде түрлі АКТ-ны де қолдану тиімді екеніне көзіміз жетті.

Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 8-бабында «Білім беру жүйесінің басты міндеттерінің бірі – оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» деп атап көрсеткен. Елбасымыз Н.Ә. Назарбаев жолдауында айтқандай: «Болашақта өркениетті дамыған елдердің қатарына ену үшін заман талабына сай білім қажет». Сондықтан, қазіргі даму кезеңі білім беру жүйесінің алдында оқыту үрдісінің технологияландыру мәселесін қойып отыр. Бүгінде, информация өңдеу мен халықаралық деңгейде еңбек түрлерін бөлу әлемдік экономиканың ең негізгі ерекшеліктері болып отырған кезде, білім алу кез келген маманның жеке және кәсіби табысының негізгі көзі болып қала береді. Білімнің адамның жұмысқа тұру мен өмір сүру деңгейіне тигізетін әсері бұрынғыға қарағанда анағұрлым күшейе бастады. Әрине, білімге қойылатын талаптар да өзгеріске ұшырады: Әрбір жанның негізгі білімі мен оның тұрақты жаңарып отыруымен қатар

шығармашылық тұрғыдан ойлай білуі, соның негізінде шешім қабылдауы және өмір бойы оқып үйренуі талап етіледі Білім берудің біртұтас ақпараттық жүйесін құру арқылы студенттердің білім деңгейін көтеру. Сонымен қатар әлемдік ақпарат кеңістігіне жол ашып, студенттердің ғылыми және шығармашылық ізденістерін арттырып, білікті маман дайындап, оны өз игілігімізге жарата білсек, ұтар тұсымыз да сол болмақ.[2].[3]

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Білім беру ұйымдарына электрондық оқыту жүйесін енгізу жағдайында педагогтардың біліктілігін арттыруды ұйымдастыру әдістемесі/Ахметова Г.К., Караев Ж.А., Мухамбетжанова С.Т. // Алматы:АҚ «ҰБАО «Өрлеу», 2013.
2. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы.
3. “Болашақтың іргесін бірге қалаймыз” Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы, 2011 жыл
4. «Математика және физика» журналы №6,7,9, 2019-2020 жыл.
5. ҚР жалпы білім беретін мектептер мұғалімдерінің біліктіліктерін арттыру курстарының мұғалімдерге арналған нұсқаулығы. Астана, 2012 ж.
6. Использование новых информационных технологий на уроках астрономии Крюкова Г.М., XIV Международная конференция-выставка "информационные технологии в образовании "(ИТО-2004) Коломенский государственный педагогический институт (КГПИ), Коломна 2004г.
7. Хабаров В.А. Использование Интернет-технологий на уроках астрономии// Компьютерные инструменты в образовании.-СПб.-Изд-во ЦПО «Информатизация образования», 2006, N2, С. 3-8.
- 8 Астрономическая программа STAR Walk2, Stellarium
- 9.<http://www.stellarium.org/ru>
10. <http://all-freeload.net/obrazovanie/1689-stellarium>
11. http://www.astroscope.su/obzor_programm-planetaiev/9127.htm

КАНООТ ЦИФРЛЫҚ SMART СЕРВИСІН МАТЕМАТИКА ПӘНІН ОҚЫТУДА ҚОЛДАНУ ТИІМДІЛІГІ

Н.Б.Жәшім,
математика кафедрасының
оқытушысы, магистр

Қазіргі заман талабына сай барлық мамандар онлайн да оффлайн да жұмыс жасауға бейімделуі қажет. Соның ішінде әртүрлі білім беру ордаларында онлайн сабақ берудің тиімді әдіс-тәсілдерінің түрлері қолданылып жүр.

Онлайн оқыту интернет, компьютерге немесе интернетке қосылған басқа гаджетті пайдаланып білім мен дағдыларды игеру. Бұл форма қашықтықтан оқыту саласында пайда болды және интернеттің және цифрлық технологиялардың дамуымен оның логикалық жалғасы болды [1].

Онлайн білім беру оқушыларға, студенттерге білім беру ортасына толығымен енуіне мүмкіндік береді – дәріс оқып тыңдау, тапсырмаларды орындау, мұғалімдермен кеңесу және желіге қосылу арқасында сыныптастарымен, группаластарымен сөйлесу. Интернеттегі оқытудың бір семантикалық байланысында «e-learning» сөздері мен сөйлемдері қолданылады. Олар студенттің түрлі форматта білім алу мүмкіндігін көрсетеді: аудио, видео, гиперсілтемелермен мәтін, инфографика, бағдарламалар, ойындар, құралдар мен материалдар, толықтырылған шындық арқылы білім алуға және т.б. Соның бірі Kahoot сервисін білім беруде қолдану.

Математика пәнін оқытуда қашықтықтан оқыту технологияларын қолдану – сапалы білім беру арқылы білім алушылардың мүмкіндіктерін кеңейту, студенттердің ойлау қабілеттерін дамытып қана қоймай, сабаққа деген ынтасы мен талпынысын арттыру деген сөз. Қашықтықтан оқытудың негізгі талабы – студенттерге ақпараттық білім негіздерін беру, логикалық ойлау – құрылымдық ойлау қабілеттерін дамыту, қашықтықтан оқыту технологияларын пайдалану дағдыларын қалыптастыру және студент әлеуметінің ақпараттық сауатты болып өсуі мен ғасыр ағымына бейімделе білуге тәрбиелеу, яғни ақпараттық қоғамға бейімдеу [8].

Қашықтықтан оқыту барысында дидактикалық ойындарды, тест тапсырмаларын қолдану студенттер үшін математиканы оқытуда ең оңтайлы болып табылады, өйткені:

-біріншіден, білім алушылар өз нәтижелерін бақылап, қорытынды жасау мүмкіндігіне ие бола алады;

- екіншіден, оқытушы мен студенттер арасында тығыз байланыс орнайды;

- үшіншіден, студенттер арасында бәсекелестік туындап, тиімді шешу жолдарын ұсынып, жаңа мәліметтер мен тақырыпты толық ашуға қызығушылығы оянады.

Kahoot – интерактивті тапсырмаларды жасау үшін жарқын, қарапайым, тегін қызмет түрі. Бұл сервисті сыныпта әртүрлі викториналарды, пікірталастарды, тестілер мен сауалнамаларды өткізу үшін және білім алушыларды жылдам тексеру мақсатында қашықтықтан оқыту кезінде қолдануға болады.

Kahoot – білім беру жобаларына арналған қосымша. Оның көмегімен тест, сұрақ, оқу ойынын немесе білім марафонын жасауға болады. Қолданба үстел нұсқасында да, смартфондарда да жұмыс істейді. Білім алушылармен тығыз қарым - қатынас орнатуға, сонымен жаңа материалды тереңдете түсу үшін Kahoot қосымшасын кең көлемде қолдануға болады [9-10].

Kahoot-те жасалған тапсырмалар ұсынылған жауаптардың ішінен дұрыс жауапты таңдауды көздейді. Тапсырмаларға фотографиялар мен тіпті бейнефрагменттер қосуға болады. Мұнда сұрақтар саны шектелмейді. Соңында тестті сақтап және оны қайта іске қосуға болады. Тестті екі студенттер арасында да сайыс ретінде өтуге болады. Ол жылдамдыққа есептелген, кім тез жауап берсе сол жеңімпаз болады. Оқытушы өз қалауымен қойылған сұрақтар үшін балл енгізе алады: дұрыс жауап бергендерге және жылдамдығы үшін. Табло оқытушы компьютерінің мониториянда көрсетіледі. Тестілердің басқа түрлері қатысушылардың кез келген санын қосуға мүмкіндік береді. Тестті тікелей мобильді қосымша немесе сервис сайтында өтуге болады. Сіз сайтта немесе әлеуметтік желілерде тест сілтемесімен бөлісуге болады [2].

Kahoot қосымшасының ерекшеліктерінің бірі - тесттерді қайталау және өңдеу мүмкіндігі бар, бұл оқытушыға көп уақыт үнемдеуге мүмкіндік береді.

Сервис сайтында әртүрлі тақырыптар мен пәндер бойынша ойындар мен викториналар жинақталған. Сонымен қатар, өз аккаунтында жасалған материалдарды ғана емес, сонымен қатар басқа пайдаланушылардың материалдарын пайдалануға болады, соның ішінде оларды өз қалауыңыз бойынша редакциялауға болады [3].

Kahoot-те жасалған тапсырмаларды оқушылар Интернетке қол жеткізе алатын кез келген құрылғыдан орындай алады: ноутбук, планшет, смартфон және т. б.

Артықшылықтары:

- Түсінікті интерфейс;

- Әртүрлі тест түрлерін жасау мүмкіндігі;
- Ойын форматында тесттер жасау мүмкіндігі;
- Интерактивті режим, нақты уақыт режимінде оқушылар ойын қалай өтіп жатқанын және кім жеңетінін көреді;
- Тестілерді, сауалнамаларды, пікірталастарды жылдам құру мүмкіндіктері;
- Сервистің тегін нұсқасында жақсы мүмкіндіктер бар [7].

Kahoot Smart сервисін жоғарғы оқу орындарында математика пәнін оқытуда студенттердің үй тапсырмасын тексеруде немесе аралық бақылау кезінде, қосымша тапсырмалар беру кезінде және сабақ басында алдыңғы сабаққа шолу немесе сабақ соңында бекіту мақсатында қолдану өте тиімді болып табылады. Kahoot Smart сервисі оқу жылындағы барлық материалдарды толық қамтып, білімді меңгертуге арналған тест сұрақтарын құруға мүмкіндік береді. Осы сервисті қолдана отырып математика пәнін оқытуда студенттерге тапсырмаларды қызықты әрі аз уақыт ішінде орындай алатындай етіп беруге болады [4].

Жоғары оқу орындарында Kahoot цифрлық Smart сервисін қолдану математика пәнін қашықтықтан оқыту үшін ең жақсы технологиялардың бірі болып табылады деп есептеймін:

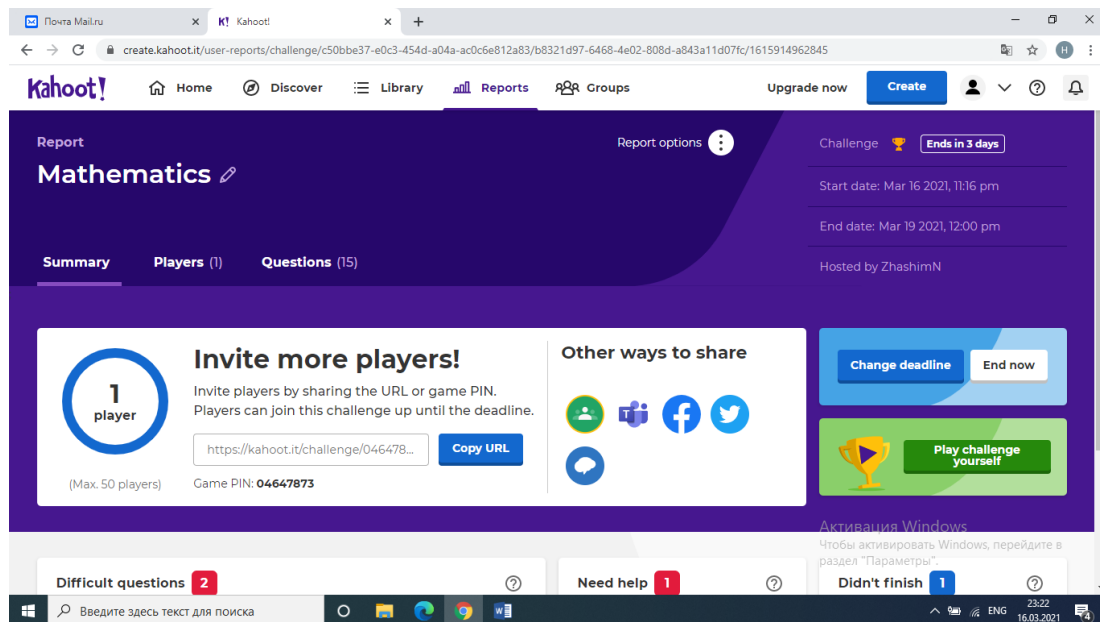
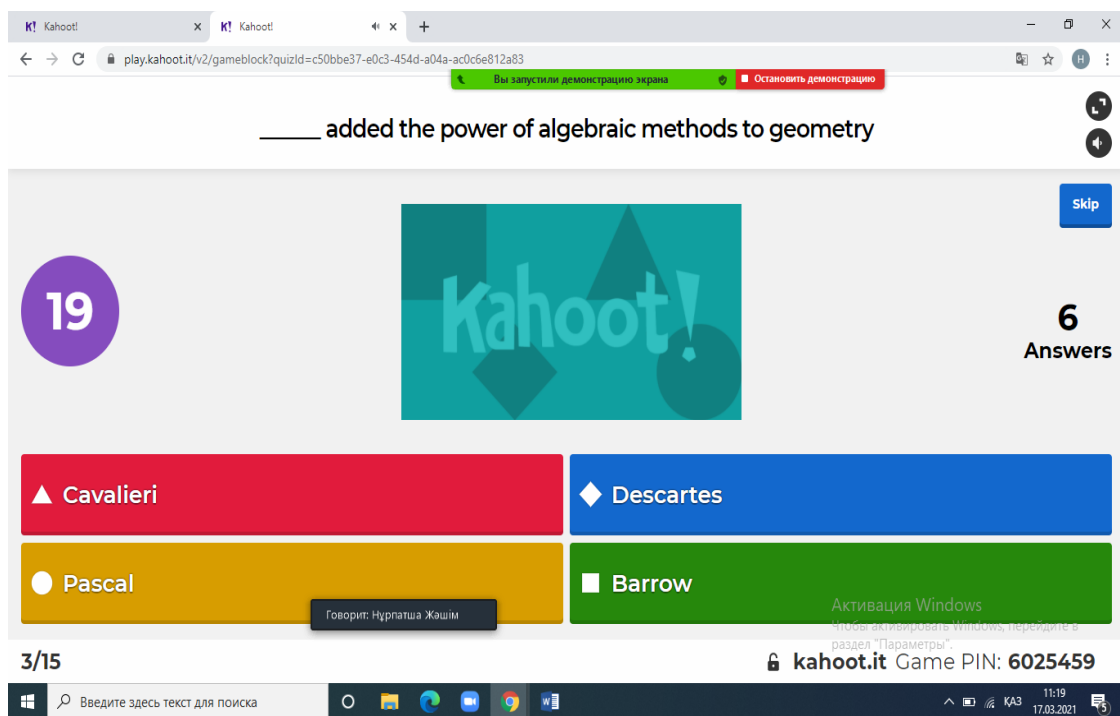
- біріншіден, білімнің берілу жолдары жүйеленіп, меңгерілу дәрежесі деңгейленеді;
- екіншіден, білім алушыларға қиындық келтірген сұрақтар, жауап беруге қиналған болмаса уақытқа үлгермей қалған, яғни «көмек» қажет ететін студенттерді нақты анықтауға болады [5].

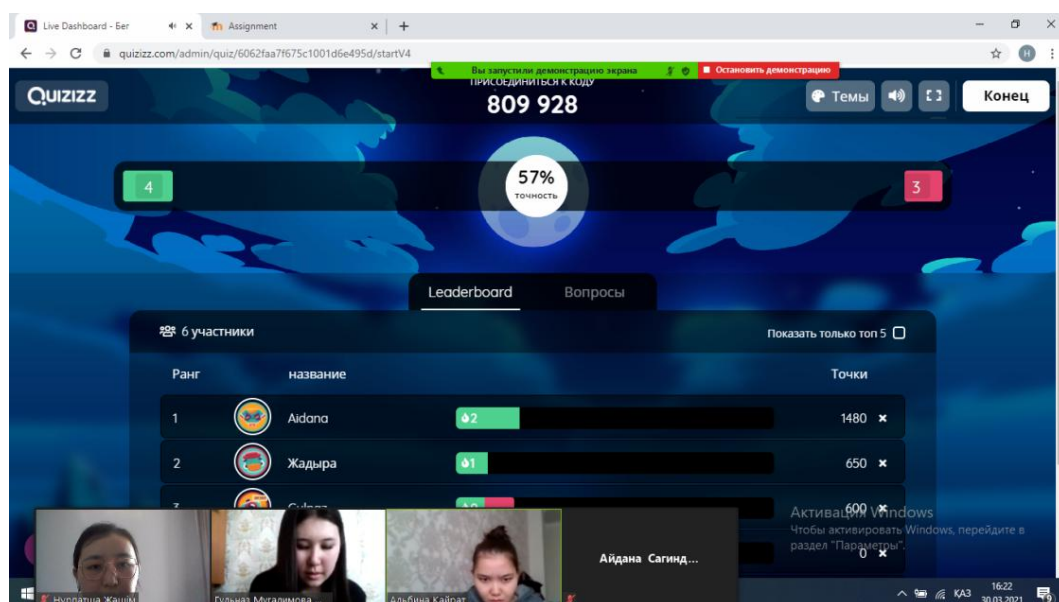
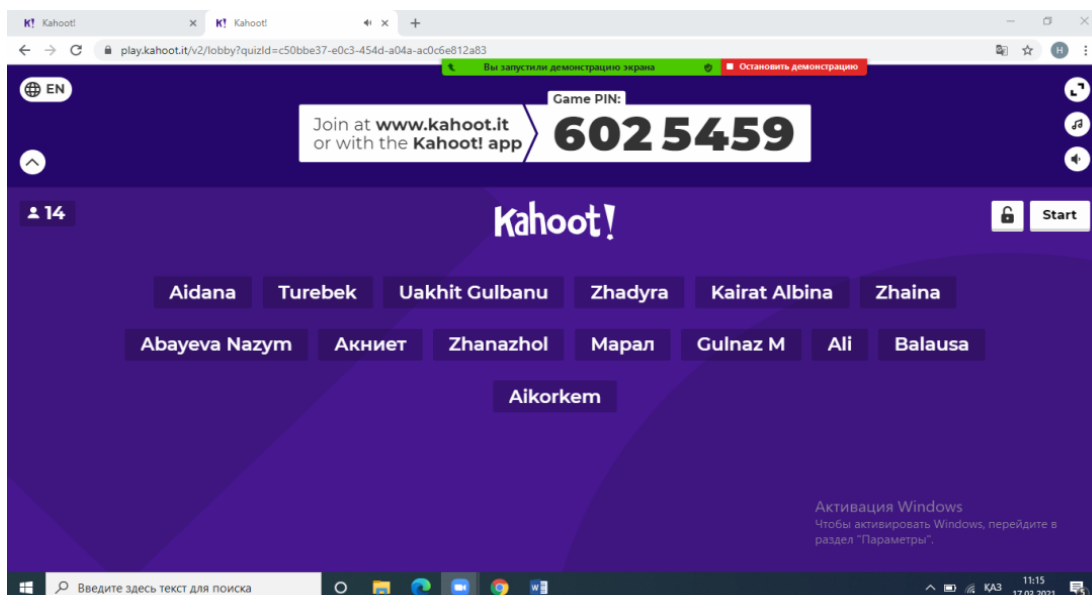
Қашықтықтан оқу кезінде 5B010900 - «Математика» мамандығының 3-курс студенттерінің «Математиканы ағылшын тілінде оқыту әдістемесі» пәнін оқытуда көптеген тест тапсырмаларын әртүрлі бағдарламалар арқылы өткізу жүргізілді. Соның ішінде, атап айтатын болсақ, Kahoot Smart сервисі, Google форма (тест), Quizziz, Worldwall.net сайты. Осылардың ішінде математика пәнін оқытуға ең тиімді әрі нәтижелі болған бұл – Kahoot Smart сервисі (№1 кесте). Сабақ соңында сабақты қорытындылау мақсатында немесе сабақ басында үй тапсырмасын тексеру үшін 7-8 минут уақыт ішінде осы сервисті қолдана отырып, студенттерді тез әрі қызықты түрде тексеріп, бағалауға болады. Тестқа жауап бере отырып, нәтижесін бірден өздері көріп отырады, сонымен қатар True немесе False жауаптарын таңдау арқылы да өз білімдерін бекіте алады. Тест аяқталған соң әр студенттің деңгейлерін жеке-жеке бақылауға болады.

Kahoot цифрлық Smart сервисінің басқа бағдарламалардан артықшылығы

Бағдарлама	Артықшылықтары	Ұқсастықтары
Kahoot Smart сервисі	-Интерактивті режим, нақты уақыт режимінде оқушылар ойын қалай өтіп жатқанын және кім жеңетінін көреді -Тестілерді, сауалнамаларды, пікірталастарды жылдам құру мүмкіндіктері -математикалық формулалар жазу мүмкіндігі -қиындық тудырған сұрақтарды көру -көмек қажет студенттерді анықтау -тестті соңына дейін орындамаған студенттерді көру.	-Уақыт қою -ойын түрінде өткізу -студенттің өзін тексере алуы -кез келген уақытта орындау

Студенттер бұл тесттарды сабақ уақытында және сабақтан тыс уақытта да орындай алады. Сабақ барысында алынған кейбір скриншоттар:

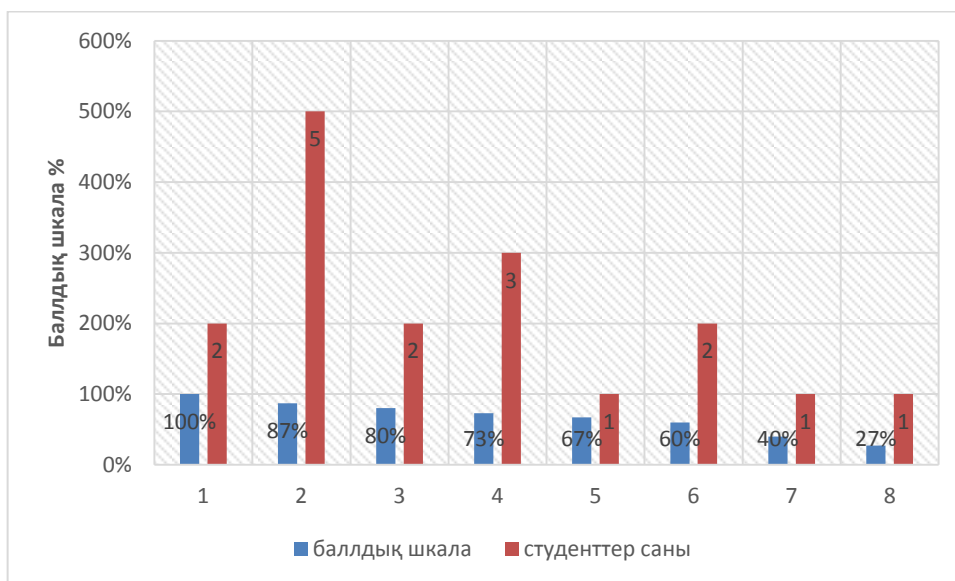

2020 жыл мен 2021 жылғы аралық бақылау нәтижелерін салыстыратын болсақ, білім, білік және дағдыларды тексеру нәтижелері жоғары деңгейге жеткен студенттердің саны 36%-дан 39%-ға дейін, ал орта деңгей 48%-ден 51%-ға дейін өскенін көрсетті (№3 кесте, 2- сурет).

Kahoot цифрлық Smart сервисі арқылы өткізілген бір тесттің қорытындысы

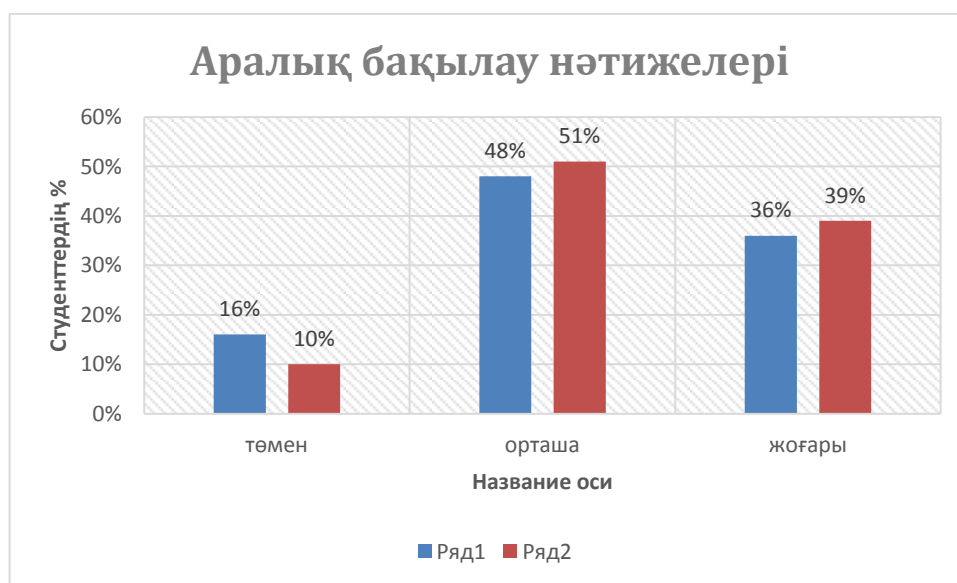
Баллдық шкала	Студенттер саны
100%	2
87%	5
80%	2
73%	3
67%	1
60%	2
40%	1
27%	1

1 – сурет. Математика мамандығының студенттерінің 1 тест нәтижесі

Kahoot цифрлық Smart сервисі арқылы өткізілген аралық бақылау нәтижелерінің салыстырмалылығы

Эксперимент өткен уақыт	Көрсеткіштер	Экспериментке қатысушылардың жалпы саны	Деңгейлері		
			Төмен	Орташа	Жоғары
2020 жыл, наурыз	Аралық бақылау жұмыстарының нәтижелері	18	16 %	48 %	36 %
2021 жыл, наурыз	Аралық бақылау жұмыстарының нәтижелері	25	10 %	51 %	39 %

2 – сурет. Математика мамандығының студенттерінің білімін, іскерлігін және дағдыларын тексеру нәтижелері (2020 жыл, 2021 жыл)

Теориялық және эксперименттік зерттеулердің нәтижесінде гипотезада тұжырымдалған ережелерді мақсатты іске асыру қашықтықтан оқыту түрінде Kahoot Smart сервисін қолдана отырып, математика мамандығы студенттерінің математиканы оқыту тиімділігінің едәуір артуына әкелетіні дәлелденді, бұл математикалық дайындықты жаңа, жоғары, сапалы деңгейге көтеруге мүмкіндік береді [6].

Пайдаланылган әдебиеттер тізімі:

1. Бочкин А.И. Методика преподавания информатики: учеб. пособие. Минск: Высш. Школа. 2000, - 431 с.
2. Гохбер Г.С. Информационные технологии. Москва: Академия. 2012. – 320 с.
3. Гришкун В.В. Подготовка педагогов к применению электронных ресурсов для обучение информатике студентов вузов // Вестник Московского гор. пед. ун-та. Серия: «Информатика и информатизация образования». – 2009. - №1 (17). – С. 29-34.
4. Дергачева Л.М. Выбор метода обучения в соответствии с характером познавательной деятельности обучающихся // Вестник Московского гор. пед. ун-та. Серия: «Информатика и информатизация образования». – 2009. - №1 (17). – С. 103-107.
5. Ефромова Н.Ф. Современные тестовые технологии в образовании. Москва: ДГТУ. 2009. – 220 с.
6. Селевко Г.К. Педагогические технологии на основе информационно-коммукационных средств. Москва: НИИ школьных технологий, 2010. -208 с.
7. Мовчан И.Н. К вопросу об использовании технологий дистанционного обучения в вузе // Современные научные исследования и инновации. 2014. № 9-2 (41). С. 29-33.
8. Овсянникова Т.Л. Особенности самостоятельной работы в процессе изучения математики в вузе при дистанционном обучении // В сборнике: Тенденции развития педагогики и психологии. – Сборник статей Международной научно-практической конференции 5 мая 2014 г. – Научный Центр "Аэтерна", ответственный редактор: Сукиасян А.А. – г.Уфа, Республика Башкортостан, 2014. – С. 63-65.
9. Солдаева М.В. Реализация целостного подхода к обучению математике как условие достижения понимания // Известия Российского государственного педагогического университета им. А.И. Герцена. – 2013. – № 161. – С. 202-205.
10. Хакимова А.А. Дистанционное обучение математике с использованием компьютерной математической системы МАТНЕМАТІСА при подготовке специалистов экономического профиля // Образование. Наука. Научные кадры. – 2011. – № 4. – С. 233-237.

ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУДА GOOGLE&ZOOM ПЛАТФОРМАЛАРЫН ҚОЛДАНУ

*А.С. Сисекешова,
шетел тілдері кафедрасының
оқытушысы, магистр*

XXI ғасыр – озық технологиялар ғасыры. Сондықтан, білім беру жүйесінде жаңа технологияларды тиімді пайдалану заман талабы. Білім берудің жүйесінің барлық салаларында жаңа технологияларды кеңінен қолдану көптеген сапалы нәтижелерге жетуге мүмкінлік ашты. Осы мақсатта еліміздің болашағы үшін осы мүмкіндікті қалай пайдалану, қоғамды ақпараттандыруды қолға алуда. Мақсатқа жетуде ғылым мен техниканың қазіргі замандағы озық үлгілерін пайдаланып, әлемдік ақпараттық кеңістікте әр түрлі деңгейдегі ақпараттарды қажетіне жарата білу керек. Сол себепті еліміздің барлық білім беру орындары қазіргі озық технологиялармен жабдықталып, мультимедиялық кабинеттер ашылды.

Соңғы екі жылда әлемнің дамуында үлкен өзгеріс алып келген бүкіл әлемдік пандемия қашықтықтан оқытудың жаңа сатысын бағындыруға әкеліп соқты. Жоғырыда аталып өткен ақпараттық технологиялардың қолданылуының жаңа деңгейі анықталып, оларды қолданудың мүмкіндіктері мен артықшылықтарын арттырып білім беру саласында күрделі өзгерістер енгізді.

Қашықтықтан оқыту – оқытушы мен білім алушы арасында қандай да қашықтықта интернет ресурстарының сүйемелдеуімен өтілетін оқытудың формасы, яғни интернет желілерінің көмегімен белгеле бір арақашықтықта оқыту болып табылады [1]. Қашықтықтан оқытуды ұйымдастырудың үш формасы бар: онлайн, офлайн және вебинар. Онлайн режимде оқыту дегеніміз – интернет ресурстарының көмегімен ағымдағы уақытта белгілі бір қашықтықта мұғалім экранын көру арқылы оқытуды ұйымдастыру формасы. Оффлайн режимдегі оқыту дегеніміз – интернет ресурстарының көмегімен (электрондық пошта) оқытушы мен білім алушы арасындағы ақпарат алмасуды қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін оқытудың формасы. Вебинар дегеніміз – интернет желіліерінің көмегімен семинар және тренингтер өткізу формасы.

Шетел тілін оқытуда әр түрлі орталарды (дыбыс, бейне, мәтін, анимация) пайдаланып, компьютермен сұхбаттасуға мүмкіндік беретін, ақпараттық және бағдарламалық құралдар жиынтығын қолдану арқылы қажетті тілдерді, сол мәдениетті, қоршаған адамдармен және оқиғалармен

әрекеттестікте болу тәсілдерін білуді, топта жұмыс жасау дағдыларын, ұжымдағы әр түрлі әлеуметтік рөлдерді меңгерген субъект қалыптастыруда Google & zoom платформаларын қолдану ұтымды.

Ақпараттық білім беру технологияларын қолдану студенттердің шетел тілін меңгеруге деген ынталарын арттыруға ықпал етіп, оқыту барысындағы мәселелердің оңтайлы шешімдерін табуға мүмкіндік береді. Бүгінгі таңда оқу орындарында студенттердің кәсіби біліктілігін арттыру, тұлғалық қабілеттерін шыңдау саналы, тұжырымды ойлау мәдениетін дамытып, ішкі әлемі жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастырып, оны дамыта оқыту, оқыту үрдісінің негізгі мақсаты болып табылады.

Г.И. Бейсенова ғылыми жұмысында шетел тілін оқытуда ақпараттық технологияларды қолдану мүмкіндіктері төмендегідей көрсетеді:

- Компьютер көмегімен тілдерді меңгеру;
- Жазбаша қарым-қатынас қабілетін дамыту;
- Жазу әрекетінде грамматикалық, стилистикалық олқылықтарды жөндеу;
- Мәтіннің рәсімделуін меңгеру;
- Ақпараттық – қатынастық технологиялар арқылы интерактивті сұхбаттасу;
- Жалпы нәтижеге қол жеткізу үшін түрлі көзқарастығы адамдармен қашықтықтан сұхбаттасу мүмкіндігі;

Веб-камера көмегімен сұхбаттасушының бейнесін көру арқылы эмоциялық көңіл күйді есепке алу [2].

Оқу үрдісін жеңілдетуге және қол жетімді ету барысында түрлі интернет платформаларды атап өтуге болады. Соның ішінде пайдалану мүмкіндіктері көп және меңгеруге жеңіл, көпшілікке кең таралған Google & Zoom платформалары. Аталған интернет – платформаларға тоқталып өтсек:

Zoom.us – бұл интернеттегі бейнеконференцияларды және бейне вебинарларды өткізуге арналған онлайн платформа [3].

Пайдаланудың қарапайымдылығы кез-келген құрылғыны (смартфон, планшет, ноутбук және т.б.) пайдаланып сабақтарды бастауға, қосылуға және қатысуға мүмкіндік беретін Zoom бағдарламасы қазіргі таңда оқу орындарында және басқа да салаларда көптен қолданысқа ие. Сабақ барысында сабағыңызды жазып қою мүмкіндігі бар. Бейне материалдар жазылу барысын бұлтта немесе компьютерге сақтауға болады. отырыңыз. Сабақ барысында алдын ала жасап қойған презентацияларды, интернет желісінен кез-келген мәліметтерді оқушыларға көрсете алуға мүмкіндік беретін Экранды бөлісу функциясы бар. Бірнеше қатысушылар экранды бөлісе алады және максималды интерактивтілік туралы ескертулер алады. Сонымен қатар, кері байланыста пайдалануға өте тиімді «Сауалнама»

жүргізуге болады. Өзіңізге қажет тақырып бойынша алдын ала дайындап, қажеттісін сабағыңыз барысында қолдана аласыз. Тағы бір Zoom платформасының ерекшелігі білім алушыларды сессиялық бөлмелерге бөлу. Бұл топтық тапсырмаларда, диалог, жобалау, кейс әдістерінде қолдану сабағыңыздің тиімділігін арттырады. Zoom бағдарламасы артықшылықтары:

1. Әр қатысушымен бейне және аудио байланыс бар.

2. Экранды дыбыспен бөлу. Экранның көрсетілімін кідіртуге болады. Сонымен қатар, сіз бүкіл экранмен бөліспей-ақ, тек жеке қосымшаларды қолдана аласыз.

3. Хабарлама жаза аласыз, барлығына файл жібере аласыз немесе бір оқушыны таңдай аласыз.

Google платформасы түрлі бағдарламалардың бір жерге топтастырылған ең тиімді құралы болып табылады [4].

Google Jamboard веб-қосымшасы, кез-келген заманауи браузерде жұмыс істейді. Google Jamboard веб-қосымшасын онлайн тақта ретінде пайдалануға, Google сайт жүргізетін сабағыңызға юайланысты сайт құруға немесе жобалық тапсырма ретінде студенттерге сайт жасатуға; Google форма арқылы білім тексеруге, тест, ашық сұрақтар құрастыруға бұл форманың ерекшелігі тапсырмаға видео аудио материалдар енгізу мүмкіндігі; Google құжаттарсызге алдын ала тапсырмаларды, сабақ барысында қолданылатын материалдарды және тапсырмаларды дайындап қоюға мүмкіндік береді.

Қазіргі заман талабы интернет ұсынған технологияларды қолдану талап етуде. Тілдік маман иелеріне технологияның дамуы нәтижелі болуда, шетел тілі маман иесі шетел тілінің әдістерін дамыған технология арқылы видео, аудио жазбалар немесе слайд түрлерін алыста отырып бақылап отыруда. Кез-келген дамып келе жатқан жаңалықты нәтижелі жағынан пайдаланғанымыз жөн.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Самеков М.Н., Избасаров Е.Х. Оқу үдерісін ұйымдастырудың жаңа формасыны бірі қашықтықтан оқыту технологиясы Тараз қ.

2. Бейсенова Г.И. Студенттердің шығармашылық іс-әрекетін ақпараттық технологияларын қолдану арқылы қалыптастыру. п.ғ.д. дисс. Алматы, 2009

3. <https://zoom.us/ru-ru/meetings.html>

4. <https://www.google.com/intl/ru/docs/about/>

МЕТОДИКА ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ СТУДЕНТОВ И ВНЕДРЕНИЕ МОДЕЛИ «TRAIN-THE-TRAINER»

Буланова Н.К.,

*к.э.н. РФ, старший преподаватель
кафедры экономика и менеджмент*

Областью исследования при подготовке проекта являлась относительно новое явление в казахстанской системе кредитного образования – инклюзивному обучению студентов - инвалидов. Данная проблема, несомненно, является актуальной и требующей к себе должного внимания, поскольку количество молодых людей с врожденными и приобретенными пороками развития с каждым годом неумолимо растет. Система образования, в свою очередь должна по возможности включить данную категорию населения в процесс обучения в ВУЗах.

Более 150 тысяч детей, имеющих серьезные проблемы со здоровьем, живут в нашей стране и нуждаются в нашей поддержке. Один из путей преодоления их проблем – продвижение идеи инклюзивного (включающего или интегрированного образования), о котором говорится в Конвенции о правах инвалидов, подписанной Казахстаном в 2008 году.

Решающим условием инклюзивного образования в вузе является обеспечение образовательного процесса квалифицированными кадрами, которые принимают новую систему ценностей; творчески реализуют технологии инклюзивного обучения; способны решить проблему социализации инвалидов и их реабилитации средствами образования; владеют специальными методами и технологиями; стабильно добиваются высоких результатов в своей профессиональной деятельности; знают специфику адаптированных образовательных программ; понимают связь нозологии нарушения с особыми образовательными потребностями студентов; эффективно взаимодействуют как в самом учреждении, так и с окружающим социумом. Педагогические кадры, обладающие перечисленными компетенциями, нуждаются в специальной подготовке.

Подготовка включает решение комплекса взаимосвязанных задач:

- формировать адекватное отношение к появлению в академической группе особого студента (сформировать симпатию, интерес, готовность принять и желание учить);

- необходимо дать возможность показать и доказать, что такие студенты могут в условиях профессионально организованной поддержки достичь уровня развития большинства своих сверстников, а может быть, в чем-то и опередить их. Принятие должно сочетаться с ясным пониманием

особенностей психического развития инвалидов и лиц с ОВЗ, их познавательной деятельности, слабых и сильных сторон его личности.

В процессе подготовки специалиста нужно специально учить сотрудничеству и партнерству, знакомить с особенностями комплексного психолого-педагогического и медико-социального сопровождения образования инвалидов и лиц с ОВЗ.

Инклюзивное образование, законодательно и нормативно закрепленное в образовательной практике входит в практику системы образования Республики. В этой связи появляется ряд сложных вопросов и новых задач.

Инклюзия как социальный феномен затрагивает сущность глубинных процессов, ценностей, отношений, взаимодействия как в образовании, так и в целом в социуме и требует их переосмысления. Инклюзивное образование как образование «для всех» подразумевает обеспечение доступности, приспособление образовательной системы и каждого учреждения образования к разнообразию особенностей и специфике образовательных потребностей каждого студента.

Цель проекта: является формирование представлений о методологических основах и принципах инклюзивного образования в вузе, представление модели Train-the-trainer при формировании управленческих компетенций в области организации обучения по дисциплине Инфраструктура туризма.

Задачи проекта:

Определение приоритетности тренинговых технологий как метода обучения лиц с ОВЗ и инвалидов в процессе инклюзивного образования в университете:

1. Освоение формирования адаптивной рабочей учебной программы по дисциплине Инфраструктура туризма;

2. Внедрение модели Train-the-trainer как модели обмена педагогическим опытом при формировании образовательных компонентов по междисциплинарным дисциплинам.

Приоритетность тренинговых технологий в процессе инклюзивного образования в университете заключается:

- научные подходы – диагностический и коммуникативный, процессный и кластерный,

- функции – диагностическая, учебно-развивающая, командообразующие, психотерапевтическая,

- адаптивные формы – мини-лекция, игра, анализ кейсов, дискуссии, мозговой штурм,

- взаимное использование в тренинговых технологиях: интерактивных видов и форм работ в процессе изучения дисциплин.

Модель Train-the-trainer – позволяет более опытным педагогам показать, каким образом можно разрабатывать и организовывать курсы, семинары, тренинги по любому тематическому направлению. Таким образом, обеспечивается мультипликация, то есть более эффективное и широкое распространение концепции образования в будущем.

Пример: преподавание модулей в рамках образовательной программы предусматривает и наблюдение за тем, как более опытный преподаватель проводит тренинг, и участие студентов в таком тренинге, и изучение методических вопросов для его организации инклюзивного образования в университете

Таким образом, исходя из вышеперечисленных отличий все занятия носят креативный и командный характер, обеспечивая развитие инклюзивного образования в университете, что является инновационным процессом, позволяющим осуществить обучение независимо от индивидуальных особенностей, учебных достижений, психических и физических возможностей студентов

Список использованной литературы:

1. Конвенция «О правах инвалидов».
2. Указ Президента Республики Казахстан от 1 марта 2016 года № 205.
3. Государственная программа развития образования Республики Казахстан на 2011 - 2020 годы.
4. Вопросы инклюзии в поле зрения Правительства [Текст] // Открытая школа (Каз). - 2013. - №5 (126). - С. 11-12.

УДК 37.018

СТУДЕНТЫ И КОРОНАВИРУС: ОТ ТРАДИЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ДО ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

*Елемесов Ж. А.,
преподаватель кафедры
музыкальное образование и вокал*

Когда в начале 2020 года коронавирус охватил мир во всем мире, мало кто думал, что к сентябрю он все еще будет влиять на образование. Когда реальность заключалась в том, что студенты не вернутся в университет осенью, возникло чувство неуверенности – как бы выглядели университетские классы, если бы не было физических

классов? Для всех участников замешательство и разочарование привели к повышению уровня стресса.

Сейчас, спустя несколько недель, кажется, что каждый университет выбрал несколько разные стратегии в ответ на пандемию, почти все из которых потребовали перехода на дистанционное / онлайн-обучение.

В этом мы обсуждаем различные модели дистанционного обучения, а также сильные и слабые стороны онлайн-обучения, чтобы помочь вам максимально эффективно использовать дистанционное обучение.

Различные модели онлайн-образования:

То, как университеты предоставляют онлайн-образование, зависит от типа курса, темы или предпочтений профессора. Хотя это разнообразие иногда может вызвать путаницу, каждая модель имеет свои преимущества и недостатки.

1. Гибкая модель онлайн-обучения.

Посмотрим правде в глаза, некоторые курсы просто требуют личного присутствия. Но сейчас, когда COVID-19 снова набирает обороты во многих частях мира, личные занятия необходимо свести к минимуму.

В гибкой модели студенты читают все свои лекции онлайн (в синхронной или асинхронной форме), а затем посещают очные занятия один или два раза в неделю (или в определенное время). Это особенно популярно для научных курсов, где есть лабораторный компонент, или для любых курсов, требующих практических занятий.

2. Полностью синхронный онлайн.

В онлайн-синхронной модели занятия по-прежнему проводятся в определенное время. В это время встречаются профессора и студенты. В этой модели формат может быть полностью лекционным, где профессор говорит в течение определенного периода времени, а студенты учатся пассивно, делая заметки. Однако, поскольку все учащиеся находятся в виртуальном пространстве, преподаватели могут использовать эту возможность для создания задач, включая групповую работу и обсуждения.

Синхронные модели могут также включать дополнительные учебные обязанности студентов. Обычно это включает чтение, задания и/или тесты, но также могут быть короткие асинхронные видеоролики по важным темам, которые не были полностью рассмотрены во время синхронного сеанса.

3. Полностью асинхронный онлайн.

Асинхронная онлайн-модель требует, чтобы учащиеся работали почти полностью в своем собственном темпе. Таким образом, студенты получают еженедельные требования, которые могут включать

предварительно записанные лекции, чтения, задания или задачи и / или тесты, которые они должны выполнить в установленные сроки.

В полностью интерактивной асинхронной модели преподаватели могут проводить синхронные рабочие часы для обсуждения материала курса, или также возможно, что все коммуникации будут осуществляться в асинхронной модели, когда с профессором свяжутся по электронной почте или через систему управления обучением.

Дистанционное обучение: плохое и хорошее

Итак, давайте подумаем – есть много проблем, связанных с новой моделью онлайн-обучения, усиленной коронавирусом. Эти проблемы могут быть довольно значительными.

Возможно, одна из самых больших проблем – это глобальный доступ к технологиям. Какие инструменты вам нужны для дистанционного обучения? Во-первых, компьютер, но это еще не все. Вам также понадобятся динамики и микрофон, а также программное обеспечение для обработки текстов, которое позволит вам писать эссе и задания. Возможно, вам также понадобится программное обеспечение для решения математических задач или сканер для загрузки выполненной работы. А еще есть Интернет. Если вы живете в районе с отрывочными связями или низкоскоростным сервисом, будьте готовы пропустить многое из того, что говорит ваш лектор на этих синхронных занятиях.

Помните также, что вас не учили онлайн. Другое ваше обучение, вероятно, было завершено в классе, поэтому дистанционное обучение – новая модель для вас. То же самое, вероятно, относится к вашим профессорам – они могут не знать, как обучать в онлайн-среде (не говоря уже о том, как использовать доступные технологии!).

Вы также можете столкнуться с повышенной нагрузкой. Планируя свои новые онлайн-курсы, профессора искали возможности использовать технологии и обнаружили, что они могут публиковать видеоролики, чтения, онлайн-викторины и многое другое. Многие профессора пытались внедрить ВСЕ эти новые инструменты обучения, что означало, что вам, как студенту, потребуется гораздо больше работы, даже если курс преподается онлайн.

Вдобавок ко всей этой дополнительной работе вы, возможно, гораздо более склонны откладывать на потом в онлайн-обстановке. Легче отставать. Это, в сочетании с более интенсивной рабочей нагрузкой, является рецептом потенциальной катастрофы.

Еще одна проблема, с которой сталкиваются студенты, обучающиеся онлайн, – это более жесткие экзамены. Поскольку профессора стремятся оценивать студентов с помощью тестов, но они не могут легко контролировать тесты, были реализованы стратегии, гарантирующие, что

студенты не обманывают. Иногда это означает, что тесты сложнее пройти, чем те, которые предназначены для выполнения лично, или что преподаватели будут контролировать вашу навигацию по экрану компьютера. Несоблюдение правил в точности может означать академическое нарушение, а это больше стресса, который вам просто не нужен.

Несмотря на некоторый тщательный мониторинг, отсутствие сообщества, которое существует в виртуальном мире, означает, что найти кого-то, с кем можно поговорить о вашей ситуации, может быть намного сложнее, чем если бы вы учились лично.

Дистанционное обучение – это плохо? Нет, совсем нет. В дистанционном обучении есть много замечательных вещей, и некоторые студенты говорят, что им нравится гибкость, присущая этой модели. Организованные и мотивированные студенты могут действительно продвигаться вперед в своей работе, а это означает, что «промежуточные экзамены» больше не вызывают стресса (для хорошо подготовленных). Также есть возможность работать из любого места. Вы можете оставаться дома, экономя деньги, живя с семьей, и при этом делать свою работу. Также нет времени на дорогу или дорогу на работу, что для многих студентов может составлять значительную часть дня.

Для некоторых студентов формат экзамена, предлагаемый при онлайн-обучении, действительно идет им на пользу. Преподаватели могут преобразовать тесты в открытую книгу или попросить студентов писать эссе вместо экзаменов, что является преимуществом для студентов, которым особенно нравится эта модель обучения.

Наконец – и несколько очевидно, поскольку именно по этой причине существует больше онлайн-обучения - в интересах всех не заразиться COVID-19, поэтому обучение из дома и избегание университетского городка является основным преимуществом для дистанционного обучения.

Адаптация к университетским изменениям курса

В некоторых случаях фактическая программа, в которую вы записались, теперь может быть предоставлена в другом формате. Например, студенты, которые ожидали, что будут проводить эксперименты в лабораторных классах, могут больше не получить тот опыт, которого они ожидали.

Конечно, на вашу мотивацию может повлиять такая ситуация, в которой вы оказались. Не всем дается способность к адаптации, поэтому иметь дело с изменениями может быть нелегко. Вместо того, чтобы думать о том, что могло бы быть, было бы лучше сосредоточиться на всех вещах, которые вы можете выполнить в онлайн-среде. Все знают, что это

не было запланировано, но вы автоматически создали сеть со своими сверстниками, людьми, которые находятся в такой же сложной ситуации. Осознание того, что вы не одиноки, – важная часть всего этого процесса.

Советы по эффективному использованию дистанционного обучения

Учеба за пределами университета может быть действительно сложной задачей, но если вы следуете хорошим стратегиям, некоторые недостатки дистанционного обучения можно смягчить.

Вот несколько советов по использованию дистанционного обучения:

1. Составьте расписание

Важно установить распорядок дня. При дистанционном обучении становится намного проще сказать: «О, я просто посмотрю эту лекцию завтра», но тогда завтра превращается в следующий день, или на следующий день, и вскоре вы сильно отстаете и не можете наверстать упущенное. Даже если лекции предлагаются асинхронно, установите еженедельное время, когда вы будете смотреть лекцию. Запишите это в свой календарь и придерживайтесь плана. Сделайте то же самое со своими чтениями и заданиями, чтобы быть в курсе последних событий.

2. Составьте план, чтобы оставаться мотивированным

В «типичном» очном занятии первые несколько недель занятий – это когда студенты наиболее мотивированы. После того, как о третьих неделях, задания начинают накапливаться и мотивация продолжать работу жесткого убывания. В сетевых условиях эта ситуация применяется еще больше – анонимность может заставить вас легче отвлекаться. Продолжайте напоминать себе, что курс – это конечная длина, и его нельзя пройти полностью в последнюю минуту.

3. Включите камеру и активно участвуйте в лекциях

Преподаватели класса любят увлеченных студентов – и вы получите огромную пользу, – поэтому включение камеры и участие в лекции не только гарантирует, что профессор знает, кто вы, но и помогает вам сохранить информацию, которую вас учат. Это также заставляет вас отвечать. Излишне говорить, что под пристальным взглядом лектора вздремнуть во время лекции будет сложнее.

4. Посещайте часы работы офиса – даже если у вас нет конкретных вопросов

Часы работы офиса могут быть онлайн, но они по-прежнему очень ценны. Многие студенты считают, что они должны посещать рабочие часы только в том случае, если у них есть очень конкретный вопрос по курсу, но это просто неправда! Профессора любят говорить о своих интересах, поэтому посещение рабочего времени не только поможет вам

сохранить мотивацию, но и вы узнаете, чего профессор ожидает от своего курса, и сможете выполнить эти требования.

5. Высыпайтесь и при необходимости скорректируйте свой день

Гибкость онлайн-классов можно рассматривать как преимущество, но если вы живете в часовом поясе, который резко отличается от того, в котором проходят ваши занятия, ваши синхронные занятия могут проводиться посреди ночи. Единственное, что вы можете сделать, - это изменить свое расписание – рано ложиться спать и достаточно отдыхать, чтобы иметь возможность участвовать в синхронных занятиях. Да, это далеко не идеальная ситуация, но опять же, помните, что ваш курс ограничен, а сон необходим для вашего здоровья и успеха.

6. Налаживайте связи

Тот факт, что университеты онлайн, не означает, что все другие мероприятия отменены. Несмотря на то, что создать чувство общности в онлайн-пространстве может быть сложно, есть кафе и общества, которые все еще работают, поэтому попробуйте выбрать тот, который связан с вашей областью интересов, и участвуйте. Это продолжит по крайней мере некоторую связь с вашими сверстниками.

Заключение

Без сомнения, высшее образование изменилось (возможно, навсегда) в результате COVID-19. Хотя когда-то «дистанционное обучение» рассматривалось как уступающий вариант очному обучению, теперь это единственный вариант для многих университетов.

На одних студентов дистанционное обучение оказало большее влияние, чем на других. Это может быть связано с личными предпочтениями – некоторые студенты предпочитают онлайн-обучение личному; другие могут презирать мысль о том, чтобы сидеть перед компьютером, чтобы учиться. Есть и неоспоримые преимущества: просыпаться, открывать ноутбук и читать лекцию в теплой и уютной постели – отличный способ учиться!

Но, несмотря на гибкость присущие этой модели, есть некоторые серьезные проблемы. Как правило, курсы не дешевле, поэтому студенты по-прежнему платят очень высокую плату за обучение, что, возможно, является худшей моделью обучения. Совместите это с инструкторами, которые не обязательно обладают квалификацией в области онлайн-инструкций, и разочарование может быстро нарастать.

Независимо от того, как вы учитесь дома, важно помнить, что вы не можете изменить ситуацию; дистанционное обучение в университетах останется, по крайней мере, на ближайшее время. Вместо этого, если вы сможете смотреть на положительные моменты, научиться справляться с

ситуацией и оставаться сосредоточенными на элементах, которые лучше всего соответствуют вашим предпочтениям в обучении, вы будете в лучшей ситуации, чтобы адаптироваться и преуспевать.

Список использованных источников:

1. <https://works.doklad.ru/view/NrXOLA0grLE.html>
2. <https://xreferat.com/71/749-1-distancionnoe-obuchenie-ponyatie-i-znachenie.html>
3. <https://cyberleninka.ru/article/n/distantsionnoe-obuchenie-v-vuze>
4. <https://infourok.ru/doklad-na-temu-distancionnoe-obuchenie-3158952.html>

ӘОЖ 82(574)

«СИНКВЕЙН» ӘДІСІ АРҚЫЛЫ КЕРІ БАЙЛАНЫС НЕГІЗІНДЕ СТУДЕНТТЕРДІҢ ЖАЗБА ТІЛІН ДАМУЫ

***С.С. Сагидуллина,**
қазақ филологиясы кафедрасының
оқытушысы, магистр*

Бүгінгі таңда басты мәселе болып отырған – жас ұрпақтың сапалы білім алуы. «Білімді, сауатты адамдар – бұл ХХІ ғасырды адамзат дамуының негізгі қозғаушы күші» дегенінің өзі – үлкен көрегендіктің белгісі. Білім саласының дамуы көшінен қалмай ілгерілеу басты мақсатымыз. Сол көшке ілесе алмасaq – бізге сын. Еліміздің ертеңі жас ұрпақтың қолында.

А.Байтұрсынұлы «Мұғалім әдісті көп білуге тырысуы керек, оларды өзіне сүйеніш, қолғабыс нәрсе есебінде қолдануы қажет» деп көрсеткендей, оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту – педагогикалық әдістердің бірі болып табылады.

Сын тұрғысынан ойлауды дамыту бағдарламасы аясында «Синквейн» әдісі арқылы студенттердің жазу дағдыларын дамыту маңызды, әрі күрделі мәселе. Жазба сөз ауыз сөзге қарағанда өзгеше психологиялық негізі бар, айырықша тіл функциясы. Ол өте қиын, саналы, әдейі бір мақсатпен жұмсалатын тіл формасы болып табылады.

Осы уақытқа дейін жазбаша тілді меңгерудің, яғни студенттің жазу дағдысын қалыптастырудың бастауышта үш кезеңі (элементтік кезең, әріптік кезең, әріптерді жалғастырып жазу кезеңі) бары, сол кезеңдерге қойылатын талаптарды орындауға төселдіру қажеттілігі және мұның бәрі өте күрделі процесс болып табылады.

Л. С. Выготский: «әріп жазуға үйрету деп ойламау», - дей келіп, әрі қарай осы күнгі қолданылып жүрген дыбыстық талдаудың да жазуға үйрету жатпайтындығы туралы: «... тәжірибе көрсеткендей, сөз ішіндегі дыбыстарды талдай алатын бала сөз жазып кетеді деп айтуға болмайды, оған жазу механизмін үйрену қажет» [1] дейді. Әліппеден оқыған, жазғанымен, яғни оқу, жазумен оны бейнелеу өнерімен интеграциялауымыз, тәжірибе көрсеткендей, жазба тілді дамытудың көзі болады.

Сын тұрғысынан ойлауды дамыту бағдарламасы – әлемнің түкпір-түкпірінен жиылған білім берушілердің бірлескен еңбегі. Тәжірибені жүйеге келтірген Джинни Л.Стил, Куртис С.Мереди, Чарльз Тэмпл. Жобаның негізі Ж.Пиаже, Л.С.Выготский теорияларын басшылыққа алады.

«Синквейн» әдісі. Мұны бес жолдан тұратын өлең деп те атайды. Бұл әрбір ой толғау кезеңінде қолданылады. Синквейн жазу ережесі:

- 1) Бірінші қатарға бір сөзбен тақырып жазылады (зат есім түрінде)
- 2) Екінші қатарға тақырыпты екі сөзбен келтіруі (екі сын есім түрінде)
- 3) Үшінші қатарға үш сөзбен осы тақырып бойынша іс – әрекет жазылады (етістік, көсемше)
- 4) Төртінші қатарға төрт сөзден тұратын осы тақырыпқа қатысты сөйлем немесе сөз тіркесі
- 5) Соңғы қатарға тақырып мәнін сипаттайтын бір сөзден тұратын синоним (метафора) жазылады.

«Синквейн» әдісінің негізгі теориясы:

- Өмірлік тәжірибиеге сүйену;
- Ойлау жүйесіне қозғау салу;
- Ынталандыру мен белсенділігін арттыру;
- Бірлесіп жұмыс жасау;
- Сыни ойлау көкейтесті мәселе тудырудан басталады;
- Мәліметті дайын күйінде бермеу.

Синквейн әдісінің қазақ тілі пәнін оқытуда тиімділігі:

1. Студенттерге күрделі ақпараттарды синтездеу, олардың тұжырым жасау, сөздік қорын дамыту

2. Өткен сабақты тұжырымдау, қысқаша негізгі ақпаратты таба білу

3. Эссе, шығарма алдындағы дайындық (жоспар)

4. Аз уақытты талап етіп, мазмұндау жағынан қатаңдықты, автордың (зияткерлік, шығармашылық, қиял) қабілеттерін дамытады

Орыс тілді аудиторияларда «Қазақ тілі» сабағынан бес жолды өлең әдісіне үлгі:

«Дауысты және дауыссыз дыбыстар»

1. Дыбыс

2. Жуан, жіңішке

3. Айтамыз, естиміз, жазамыз

4. Қазақ тілінде дыбыстар дауысты және дауыссыз болып екіге бөлінеді

5. Акустика

Бұл әдіс арқылы студенттер өткен сабақты кері қайталап, өтіп жатырған сабақпен байланыста болады. Сондықтан да, қазақ тілі сабағында қолданған өте тиімді.

«Синквейн» әдісін қолдануда тиімді іс-әрекеттерді есте сақтаңыз:

1. Бейтараптылық.

2. Ойыңызда жалпы мақсатты сақтау. (бір бағыт, жүйелілік)

3. Алғашқы сұрақтарды қоюға дайын болу. (бірізділік)

4. Сұрақ қойғанда, басқа бағытқа бұрмау.

5. Іштей түсінбеген сұраққа жауап беруге дайын болу.

6. Белсенді тыңдау.

7. Басқаша бір сұрақты әр түрлі жолмен қою.

8. Ереже алдын ала жүрмеу керек.

9. Бір сөйлемде бір сұрақ болу қажет.

Қорыта айтсам, А.Дистерверг «Жаман мұғалім ақиқатты өзі айтып береді, ал жақсы мұғалім оқушыны өзін ізденуге жетелейді» деп айтып өткендей, «Синквейн» әдісі арқылы студенттер ізденіспаздық, шығармашылық қабілеттерін дамытады.

«Синквейн» әдісін пайдаланған кезде студенттердің пәнге қызығушылығын, болжау қабілетін арттыруға, жаңалықты тез қабылдауға, өз бетінше шығармашылықпен ізденуге бейімділігін байқадым.

Оқытудың тиімді және пайдалы жақтарын іздестіру арқылы жаңалыққа ұмтыламыз. Сол себепті де әр дайым ізденіс үстінде жүру керек.

Пайдаланылған әдебиет:

1. Меудис В.Я., Негурэ И.П. 1994– 150 с.

ӘОЖ 025.

АҚПАРАТТЫҚ САУАТТЫЛЫҚ МЕКТЕБІ

М.А. Насырова,

*хореография және мәдени-тынығу
жұмысы кафедрасының
оқытушысы, магистр*

Заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологиялар адамға ақпарат пен білімге қол жеткізуде бұрын-соңды болмаған мүмкіндіктер ашып отыр, әр адамға өз мүмкіндіктерін іске асыруға ғардай жасауда. Алайда, үлкен көлемдегі ақпарат ағымында қажетті ақпаратты бағдарлау, және өңдеу қиындай түсуде. Жаһандық ортаның қажеттілігі барған сайын жоғары дәрежеде автоматтандырылған ақпараттық ортада адамдарды өмірдің жаңа жағдайларына және кәсіби қызметіне уақытында дайындау, оларды осы ортада тәуелсіз әрекет етуге, оның мүмкіндіктерін тиімді пайдалануға, жағымсыз әсерлерден қорғай білу.

Ақпараттық мәдениет – бұл адамның жалпы мәдениетінің құрамдас бөліктерінің бірі; ақпараттық дүниетанымның жиынтығы және дәстүрлі және жаңа ақпараттық технологияларды қолдана отырып жеке ақпараттық қажеттіліктерді оңтайлы қанағаттандыру үшін мақсатты түрде дербес қызметті қамтамасыз ететін білім мен дағдылар жүйесі.

Ақпараттық мәдениет – бұл табысты кәсіби және күнделікті қызметтің, сондай-ақ жеке тұлғаны ақпараттық қоғамда әлеуметтік қорғаудың маңызды факторы. Ақпараттық мәдениет – қазіргі заманғы адамның жалпы мәдениетінің бір қыры. «Адамның ақпараттық мәдениеті» ұғымында ерекше орынды ақпараттық дүниетаным алады. Бұл адамның құндылықтар, наным-сенімдер, идеалдар, таным принциптері мен белсенділікті қамтитын ақпарат әлеміне деген көзқарас жүйесі және адамның ондағы орны. Ақпараттық ғасырда бұл адамның, әлеуметтік

топтың, бүкіл қоғамның өмір салтымен тығыз байланысты. Бұл, ең алдымен, олардың ақпаратты дайындаудағы жетістігін анықтайды.

Қазіргі қоғамда қызмет көрсету мен өндірістік кәсіпорындарда мамандардың қызмет мүмкіндігі артып, қажетті ақпараттық ресурстармен жұмыстану үдерісі дамып келеді. Субектілік шаруашылықтардың кез-келген құрылымындағы еңбек ресурстары толық автоматтандырылып, адам еңбегі ақпараттық немесе компьютерлік технологиямен тығыз байланысты болуда. Қызмет көрсету саласындағы сатушы, компаниялардың менеджері немесе маманы, өндірістің өнім шығарушы маманы мен жұмысшысы да ақпараттық технология құралымен еңбегі ықпалдастықта болып отыр. Сол сияқты тұрмыстағы жан-ұя мүшелері де күнделікті өмірі цифрлық, ақпараттық технологиямен байланыстары арту үстінде. Тұрмыстағы электрондық приборлар мен құрал-жабдықтар біршама компьютерлік технология құралымен қызмет атқарады. Сонымен бірге, адамның күнделікті тұтынатын байланыс құралдары да жетіліп цифрлық, ақпараттық технология сипатында қызмет атқарушы құралға айналып отыр. Қоғамдағы адам болмысының күнделікті өмірінде ақпараттық құралдар ажырамас атрибутына айналып, тұтынушы және қызмет атқарушы сипатқа иеленіп келеді. Олай болса, қазіргі қоғамның ақпараттық болып аталуына себеп болған қоғамдық қатынастардың барлық салаларында ақпараттық технологияның табиғи сипат алуына көшуі болып табылады.

«Ақпараттық сауаттылық» пен «ақпараттық мәдениет» ұғымдарын салыстыру олардың айтарлықтай ұқсастығын көрсетеді. Екі ұғым да адам мен ақпараттың өзара әрекеттесуінің күрделі, көп деңгейлі және көп өлшемді құбылысын сипаттайды. Екі тұжырымдаманың шеңберінде көптеген компоненттер ерекшеленеді: ақпаратты іздеу, табылған дерек көздерін талдау және сыни тұрғыдан бағалау қабілеттерінен бастап, білім беру, кәсіптік, бос уақыттағы немесе басқа да қызметте туындайтын түрлі мәселелерді шешу үшін оларды шығармашылықпен өз бетінше пайдалануға дейін. Сонымен қатар, «жеке ақпараттық мәдениет» ұғымы ақпараттық сауаттылық ұғымына қарағанда кеңірек ұғым болып табылады. Оған ақпараттық сауаттылықтан айырмашылығы ақпараттық дүниетаным сияқты компонент кіреді.

«Ақпараттық дүниетаным» тұжырымдамасын енгізу дәстүрлі кітап (кітапхана) және жаңа (компьютерлік) ақпараттық мәдениеттердің синтезі мен тұтастығын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, ақпараттық қоғамдағы екі полярлық мәдениеттің – технократиялық және гуманитарлық қарсыластықтардың алдын алады. Қоғамның ақпараттық мәдениеті деңгейінің жаппай өсуі тек қазіргі заманғы ақпаратты тұтынушылар үшін арнайы дайындық ұйымдастырылған жағдайда ғана

мүмкін болады. Тек арнайы дайындық, тек ақпараттық білім адамға бүкіл әлемдегі кітапханалар мен ақпараттық орталықтарда, мұрағаттар мен музейлерде шоғырланған ақпараттық ресурстар мен мәдени құндылықтарға нақты қол жеткізуге мүмкіндік береді. Бұл маңызды, маңызды емес, өйткені компьютерлер мен байланыс арналарының болуы – ақпараттық қоғам атрибуттарының бұқаралық санасы үшін таптырмас және айқын.

Ақпараттық және ақпараттық процестердің іргелі қасиеттері туралы білім бере отырып, ақпаратты өңдеу құралдарын (яғни ақпараттық технологиялар) қолдануға үйрете отырып, мұғалімдер студенттердің ақпаратты пайдаланудағы құндылықтары мен шектеулерін қалыптастыруды мақсат етеді. «Кітапхана ісі» мамандығы студенттердің назарына қоғамдағы ақпараттық процестердің әлеуметтік әсерлері мен салдары туралы білімді жеткізеді. Ақпараттық мәдениет жалпы адамзат мәдениеті аясында, керісінше, адамзат өркениетінің мәдени құндылықтарымен шектелген саналы таңдау еркіндігін қамтамасыз етеді.

Ақпараттық мәдениет ұғымына мыналар кіреді:

Ақпараттық үрдістердің заңдылықтарын түсіну;

- адамның алдында тұрған мәселені шешу үшін қажетті ақпаратты іздеуді және таңдауды ұйымдастыру мүмкіндігі;

- кіріс ақпаратының сенімділігін, толықтығын, объективтілігін және басқа сипаттамаларын бағалау мүмкіндігі;

- ақпаратты әр түрлі формада ұсыну, оны қолайлы ақпараттық (соның ішінде компьютерлік) технологиялар арқылы өңдеу мүмкіндігі;

- шешім қабылдау үшін алынған ақпаратты қолдану мүмкіндігі;

- ақпаратты пайдалану кезіндегі этикалық тәртіп.

Ақпараттық мәдениетті қалыптастыру кезінде біз алдымызға келесі мақсаттарды қоямыз:

- жоғары дамыған ақпараттық ортада студенттерді өмірге және кәсіби қызметке дайындау;

- осы ортада ақпараттық негізделген шешімдер қабылдауға дайындықты қалыптастыру;

- ақпаратты әр түрлі формада ұсыну, оны қолайлы ақпараттық (соның ішінде компьютерлік) технологиялар арқылы өңдеу мүмкіндігі;

- шешім қабылдау үшін алынған ақпаратты қолдану мүмкіндігі;

Адамның ақпараттық мәдениетінің деңгейі оның ақпараттық өрістегі құзыреттілік деңгейімен анықталады.

Бұл құзыреттер студенттерде келесі деңгейлерден өтіп, біртіндеп дамиды:

- орындау құзыреттілік деңгейі: белгілі бір схема, модель бойынша ақпараттық өнімді дәл және дұрыс құру немесе оған берілген операцияны орындау мүмкіндігі;

- технологиялық құзыреттілік деңгейі: өзіңізді жоспарлай білу, ақпараттық өнімді құру схемасын немесе онымен операция жасау мүмкіндігі;

- сараптамалық құзыреттілік деңгейі: ақпараттық өнімнің артықшылықтары мен кемшіліктерін көрсете отырып, оған негізделген сапалы баға беру мүмкіндігі;

- аналитикалық және синтездейтін құзыреттілік деңгейі: дайын ақпараттық өнімді және оны өңдеу технологиясын талдауға негізделген өнімнің өзінің құрылымында немесе оны жасау технологиясында өзгерістер ұсынуға қабілеттілік.

Әрбір студенттің құзыреттіліктің ең жоғары деңгейіне жете алмасы анық. Алғашқы екі деңгей орта мектепті бітірушілер үшін өте қолайлы.

Ақпаратпен жұмыс істеу дағдылары: қажетті ақпаратты іздеуді ұйымдастыра білу, құрылымдау, жүйелеу, қорыту, таңдалған ақпаратты басқа формада ұсына білу.

Негізгі педагогикалық мақсат: ақпараттық қоғамдағы кәсіптік және әлеуметтік қызмет үшін оған қажет адамның жалпы мәдениетінің құрамдас бөлігі ретінде ақпараттық-әдістемелік мәдениетті қалыптастыру.

Бұл мақсатқа жету бірқатар білім беру міндеттерін шешуді көздейді. Бұл міндеттерге мыналар кіреді:

- студенттердің әлемнің қазіргі көрінісі негізінде жатқан іргелі ұғымдардың бірі ретінде ақпарат (ақпараттық процестер) туралы идеяларды игеруі;

- әр түрлі сипаттағы жүйелер құрылымы мен жұмыс істеуінің ақпараттық принциптерінің бірлігі туралы,

- қоғамның дамуындағы ақпараттық технологиялардың рөлі, ақпараттық қоғамдағы адам қызметінің мазмұны мен сипатының өзгеруі туралы;

- алгоритмдік ойлауды дамыту, шығармашылықты арттыруға жағдай жасау, оңтайлы шешімдерді таңдауға бағытталған оперативті ойлауды қалыптастыру;

- студенттерде ақпараттық технологияларды білім беруде, әр түрлі оқу пәндерінде қолдана білуге баули отырып, ақпараттық процестердің ерекше түрі ретінде өзіндік жұмыс жасау идеясын меңгеру;

- компьютерлік технологияның негізгі құралдарын игере отырып, студенттерді өмірдің және жұмыстың әртүрлі салаларында ақпараттық технологияларды кеңінен практикалық қолдануға даярлау;

- жаңа ақпараттық технологиялар арқылы студенттер мен адамдар арасындағы өзара әрекеттесуге қажетті білімді қалыптастыру;

- заманауи еңбек мәдениеті туралы түсініктерді қалыптастыру, табысты оқытуды ынталандыру және жеке тұлғаны анықтау.

Осылайша, біз студенттерді білімнен гөрі жаңа ақпараттық ортада әрекет ету қабілетін қалыптастырамыз. Қазіргі заманғы есептеуіш орта туралы білім ескіруі мүмкін, бірақ ақпараттық мәдениеттің негізгі принциптері қалады.

Мен соңғы жыл жылдарда «Ақпараттық мәдениет» және «Ақпараттық ресурстар мен қажеттіліктер» пәндерін оқытамын.

Ақпараттық мәдениет қазіргі заманғы адамнан жаңа білім мен дағдыларды, өзгерістерге қажетті әлеуметтік бейімделуді қамтамасыз ететін және ақпараттық ортадағы лайықты орынға кепілдік беретін ерекше ойлау стилін талап етеді деп санаймын.

Ақпараттық мәдениеті дамыған адам білім мен біліктің бүкіл спектрі бар адам ретінде сипатталады:

Шетелдік тәжірибеде «ақпараттық сауаттылық» ұғымы жиі қолданылады. Ақпараттық сауаттылық дегеніміз - ақпаратты табу, бағалау және жеке және кәсіби қызметте тиімді пайдалану мүмкіндігі. Зерттеулерге сәйкес ақпараттық сауаттылыққа:

- маңызды және мағыналы ақпаратқа қажеттілік туралы хабардар болу;

- тиімді іздеу стратегияларын қолдана отырып, ақпарат көздерін таба білу;

- ақпаратты сыни және сауатты бағалай білу, фактілерді пікірлерден ажырата білу;

- табылған ақпаратты шығармашылықпен бағалау мүмкіндігі;

- алынған ақпаратты дағдыларды жеке мақсаттарда және кәсіби қызметте қолдану мүмкіндігі;

- демократиялық қоғамды дамытуда ақпараттың маңыздылығын түсіну;

- ақпараттық технологиялар саласындағы этикалық стандарттарды білу және сақтау;

- ақпаратты іздеуде және пайдалануда ынтымақтастық мүмкіндігі, өз қызметінің нәтижелерімен бөлісу мүмкіндігі.

Студенттердің ақпараттық мәдениетін қалыптастыру - кез-келген оқу орнының маңызды міндеттерінің бірі. Біздің елімізде ақпараттық білім, білік және дағды негіздеріне оқыту жоғары және орта оқу орындарының

академиялық пәндері шеңберінде ақпаратты пайдаланушыларды ұйымдастырылған оқыту арқылы жүзеге асырылады.

Мен өз жұмысымда студенттердің дайындығы мен жасына байланысты әр түрлі әдістер мен тәсілдерді қолданамын, бірақ әрқашан мамандық пен дайындық бағытының ерекшеліктерін ескеремін.

Мен өзіме келесі мақсаттарды қойдым:

1. Студенттердің ақпаратпен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастыру, коммуникативті дағдыларын дамыту.

2. «Ақпараттық қоғам» тұлғасын дайындау.

3. Студенттердің зерттеушілік дағдыларын, оңтайлы шешім қабылдау қабілетін қалыптастыру.

Күтілетін нәтиже:

- Ақпаратпен жұмыс істеу дағдылары үнемі қалыптасады, студенттер арасында коммуникативтік дағдылар дамыту.

- Оқу үрдісі үнемі жүргізіліп отырады - студенттердің компьютермен байланысы.

- Мұғалім мен оқушы арасында оқытудың интерактивті сипаты бар.

- Басқарушылық: мұғалім кез келген уақытта оқу процесін түзете алады.

- Жеке және топтық жұмыстың тұрақты оңтайлы үйлесімі.

- Студент компьютермен сөйлесу кезінде психологиялық жайлылық күйін сақтайды.

- Мұғалім болмаған кезде де шексіз оқыту.

- Студенттің жеке өсуі қамтамасыз етілуде.

- Студенттің интеллектуалды дамуына арналған ереже бар.

- Студенттердің санасында әлемнің біртұтас картинасы үнемі қалыптасады.

- Нәтижесінде - студенттердің шығармашылық есептері (жұмыстары) (презентациялар, веб-сайттар, буклеттер, рефераттар, Интернеттегі жарияланымдар және т.б.).

Қорыта айтқанда, қазіргі ақпараттық және коммуникативтік технологиялардың дамуы мен ақпараттық қоғамның қалыптасу дәуірінде қоғамның кез-келген мүшелері әлеуметтік ортада еркін және икемді коммуникативтік қатынастарға түсе, ақпараттық құралдарың көмегімен әр түрлі іс-әрекеттерді орындау қажеттілігі аясында бірнеше базалық түсініктердің қалыптасып жетілу үстінде екендігі байқалды. Солардың бірі «компьютерлік сауаттылық», «ақпараттық сауаттылық», «ақпараттық мәдениет», «функциональдық компьютерлік сауаттылық», «базалық компьютерлік сауаттылық» және тағы басқа түсініктер.

Бұл түсініктердің барлығы жалпы ақпараттық қоғамда әр түрлі сипат алғанымен жалпылама функциональдық сауаттылықтың құрамды бөлігіне

кіреді екен. Әр бір түсінік әр түрлі тұрғыда анықтамасы қалыптасқан. Жалпы осы түсініктердің қалыптасып дамуы ақпараттық қоғам, ақпараттандыру, ақпараттық және коммуникациялық технологиялар, ақпараттық жүйе және ақпараттық ресурстар аясында адамның сол құралдар туралы білімі мен біліктері және ол құралдарды қолдана отырып, өзінің сұранысын әлеуметтік ортада қанағаттандыру, ақпараттық көзқарасын қалыптастыру, кез-келген ақпаратты қабылдап, талдап, өңдеп, сақтап түрлендіре жаңа өнім алуға бағытталған іскерлік қабілетінің болуын көздейді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Ильин Г.Л. «От педагогической парадигмы к образовательной» / Г.Л. Ильин // Высшее образование в России – № 1, 2000. - с.65.
2. Сорокин Г.Г. Влияние информационной культуры на функциональную грамотность социального субъекта. – Тюмень, 2006. Автореф дис., -23 с.
3. Гендина Н.И. Информационная грамотность или информационная культура: альтернатива или единства: nii.kemguki.ru
4. Авво Б.В. и Заир-бек Е.С. Новое понимание грамотности – планирование улучшений в практике работы школы: методические материалы для руководителей школ: window.edu.ru
5. Программа ЮНЕСКО: Информация для всех [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.unesco.org (дата обращения 10.03.2014).
6. Гершунский Б.С. Философия образования для XXI века (в поисках практико-ориентированных образовательных концепций). – М.: Совершенство, 1998. – 605 с.
7. Христочевский С.А. Компьютерная грамотность, что это такое? // Информатика и компьютерная грамотность. – М.: Наука, 1988. – С. 36-38.
8. Ершов А.П. Программирование – вторая грамотность // ЭКО. – 1982. – №2. – С. 143-156.
9. Русакова Н.А. Формирование компьютерной грамотности студентов университета: дис. ... канд. пед. наук. – Кемерово, 2000. -25 с.

КӘСІПКЕРЛІК ПӘНІН ОҚЫТУДА КАНВА БИЗНЕС МОДЕЛІН ҚОЛДАНУ

А.Б. Егзалиева,

экономика және менеджмент

кафедрасының аға оқытушысы, магистр

Қоғамның дамуына қарай ғылым мен техникада оның басқару жүйесі де өзгеріп отыратыны белгілі, осыған орай білімнің мазмұны жаңарып, жаңа мақсат, жаңа көзқарас, жаңа шешімдер мен жаңа мүмкіншіліктер қажеттілігі туындап отырады.

Бүгінгі таңда біздің басты мақсатымыз, бәсекеге қабілетті болашақ мамандарды даярлау. Білім берудің жаңа бағыттарының басты ерекшелігі – оқытудың нәтижесін алдын-ала болжап, студенттердің қызығушылықтары мен іздемпаздығы негізінде білім мен біліктіліктерін жетілдіріп, шығармашылығын үнемі дамытуға және рухани толысуға ұмтылысын қалыптастыруды бағдар тұтады.

Жобаның ғылыми жаңашылдығы қазіргі заманғы жағдайларды ескере отырып, оқу материалын жетекші кәсіпкерлік құрылымдардың іс тәжірибесімен интеграциялау арқылы студенттердің кәсіпкерлік ойлауын дамытуға ықпал ету.

Жобаның мақсаты студенттерге кәсіпкерлік қызмет маңыздылығын және әлеуметтік-экономикалық процестердегі орнын игеруге, тәжірибелік дайындықты қамтамасыз ету, бизнес ойлау психологиясын, бизнес идеяны, бизнес-модельді таңдауды және негізгі іс-әрекетті жоспарлауды, маркетингтік дағдыларды үйренуді және бизнестің мақсатты аудиториясымен жұмыс істеуді, сату стратегиясын және бизнес ресурстарын, қаржылық модельдерді зерттеуді қамтиды.

Жобаның нақтылығы оның бизнес-идеяларды қалыптастыру, оларды іс жүзінде мүмкіндіктері: жүзеге асыру мүмкіндіктерін өлшеу, қаржылық көрсеткіштер жүйесін қолдану негізінде кәсіпкерлік қызметті жоспарлау және болжау мүмкіндігі; бизнес жоспарларды жобалау және жасау; субъектінің экономикалық жағдайына және оның даму перспективаларына ағымдағы баға беру сияқты әдістерін тиімді қолдану бағытында айқындалады.

Канва бизнес – моделін қолдану –арасында кәсіпкерліктің ұйымдастырушылық-басқарушылық негіздерін қалыптастыру , студенттерге шығармашылық қабілеттерін арттыруға қажетті іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыратын әдістердің бірі болып табылады.

Канва бизнес – модель тиімділігі:

1) Кәсіпкерлік жұмысының негізгі компоненттері мен үдерістерін көрсететін көрнекі сызба ретінде түсіндірілуі;

2) Студенттердің кәсіптік ойлау қабілетін және олардың әлеуетін іске асыру мүмкіндіктерін көре білуі;

3) Мүмкін болатын қолдануға арналған студенттердің аналитикалық ойлаудың практикалық дағдыларын дамыту;

4) Тәуекелдердің табиғатын, олардың пайда болу көздерін, олардың даму заңдылықтарын түсінуді қамтамасыз ету және тәуекелдерді тиімді басқару бойынша шешім қабылдау дағдыларын қалыптастыру.

Оқытушының мақсаты- білім алушылардың пәнге деген қызығуын арттыра отырып, заман талабына сай білім берудің жолы - нарықтық экономикаға икемді шешімдер қабылдай алуға үлесі мол әдістерді басшылыққа алу.

Lean Startup – бұл ұқыпты өндірістің тұжырымдамасы. Стартап төтенше белгісіздік жағдайында іс-әрекет етеді және оны іске қосу кезінде ескеру қажет. Стартап дамуының бастапқы кезеңінде қателерді үйрену және негізін қалаушылардың гипотезаларын барынша тез тексеру үшін икемді болып қалу қажет, яғни ірі құюлар мен шығындарды болдырмау қажет. Дәл осындай тәсіл Lean әдісінің негізінде жатыр, оның мақсаты кәсіпкерлерге стартаптың табысқа жету мүмкіндігін арттыруға көмектесу.

Ұқыптылық стартап циклы үш кезеңнен тұрады: «құру – бағалау – үйрену». Оның мәні: алдымен өнімнің ең төменгі жұмыс нұсқасын жасау, тұтынушылардың реакциясын бағалау, содан кейін таңдалған бағытпен жүруді жалғастыруды немесе бағытты өзгертуді шешу қажет.

Стартап іске қосылғанға дейін өнімнің нарыққа қажеттілігіне сенімді болу мүмкін емес. Сондықтан стартаптың маңызды міндеті – нарықта не қажет екенін, клиенттер нені қалайтынын және олар не үшін ақы төлеуге дайын екенін тез түсінетін қабілетін қалыптастыру болып табылады.

Lean Startup әдісі бастапқыда мінсіз өнім жасауға емес, **ең төмен жұмыс өнімін (MVP)** шығаруға және клиенттерден олардың нақты қажеттіліктерін түсіну үшін тұрақты кері байланыс алуға бағытталған. Егер бастапқы жорамалдар іс-тәжірибемен расталмаса, онда олар қате және онда жол қозғалысын жасау – қозғалыс бағытын түбегейлі қайта қарау қажет. Мұндай тәсіл стартап ешкімді қажет етпейтін өнімді жасайды деген тәуекелді толық төмендетеді.

Осы орайда, Lean Startup құралдарының бірі – канва бизнес-модель (Business Model Canvas), немесе Lean Canvas. Бұл кәсіпкерлік жұмысының негізгі компоненттері мен үдерістерін көрсететін көрнекі сызба.

Бизнес модель бағдарламасы

Александр Остервальдер жасаған Business Model Canvas кәсіпкерлікті бір парақта қарапайым және көрнекі түрде суреттеуге көмектеседі. Үлгі кәсіпкерліктің басты элементтері болып табылатын 9 блоктан тұрады.

Топ немесе команда өздерін таныстырып, нарықтағы позицияларын білдірген соң мәтінді, стикерлерді, суреттерді немесе бейнелерді пайдалану арқылы толтырады. Команда стикерлер арқылы Канва бизнес моделін толтырып, нарықтағы тұтынушы рөліндегі, немесе спикрлер рөліндегі сарапшыларға өз жобаларын Lean Startup негізінде таныстырады.

Талқылау аяқталғаннан кейін сарапшылар кері байланыс шығып, ұсыныстар мен тілектерін білдіреді.

Ұсынылып отырған Канва бизнес модель, студенттерге эмоционалды деңгейде қажетті білім мен көшбасшылық дағдыларын алуға мүмкіндік береді. Канва модель студенттерді рөлдік жағдайлар арасындағы байланыс процесіне бейімдеу арқылы және ұсынылған ережелерге сәйкес бизнес модель құрастыру арқылы әртүрлі экономикалық, коммерциялық, инвестициялық, өндірістік жағдайларда басқарушылық шешімдер қабылдауға мол мүмкіндік туғызады.

8. Негізгі әріптестер	7. Негізгі іс-әрекеттер	1. Басты құндылықтар	4. Клиенттер мен қарым-қатынас	2. Тұтынушылардың сараланымы
	6. Негізгі ресурстар		3. Өзара іс-қимыл арналары	
9. Шығыстар құрылымы			5. Кіріс ағыны	

1. Басты құндылықтар

Біз клиенттің қандай мәселелерін шешеміз? Біздің ұсыныста қандай құндылықтар бар?

Сіз бұл блокта өз пайдаланушыларыңыз сатып алатын құндылықтарды атап өту керек. Сіз өнімнің өзіне емес, пайдаланушыларға қандай мәселені шешетіне назар аударыңыз. Мысалы, егер бұл көлік болса, брендтің жылдамдығы, сенімділігі, танымалдығы құндылық болуы мүмкін.

Жеке атап өту керек, клиент нені сатып алады және ол нені алғысы келетінін білу қажет. Себебі ол өнімді оған қажетті болғаннан емес, ал оның баламасы жоқ болғандықтан сатып алуы мүмкін.

Сіздің артықшылығыңыз – ассортиментте емес, ал қолайлылық немесе жеткізу шарттарында болуы мүмкін. Сіздің міндетіңіз – клиентті сіздің жағына тартатын ең басты құндылықты табу.

2. Тұтынушылардың сараланымы

Біз кім үшін жұмыс істейміз? Біз үшін ең маңызды клиент кім?

Бұл бағанда сіз сатып алушылардың негізгі сараланымын белгілейді. Бұл адамдардың барлығы кім? Олар неден қорқады? Нені алғысы келеді? Оларға қалай әсер етуге болады? Мұны қалай істеу керек? Олар нені тыңдайды, бос уақытын қайда өткізеді, нені бағалайды?

Әлбетте, бұл барлық сұрақтарға тұтынушылардың маңызды сипаттамаларына – жынысына, жасына және т.б. байланысты сіздің кәсіпкерлігіңіз бойынша жауап беру қажет.

3. Өзара іс-қимыл арналары

Біздің клиенттеріміз құндылықтарымызды қандай арналар арқылы алғысы келеді? Қазір қалай алады?

Сіздің клиенттеріңізбен байланысатын арналар – сіздің кәсіпкерлігіңіздің ажырамас бөлігі. Бұл жерде, барлық арналарды міндетті түрде есепке алу: бірінші байланыс, сенім, жеткізу, сатудан кейінгі қызмет көрсету, жарнама және т. б.

Жалпы алғанда, сіздің клиенттеріңізге ұнайды ма? Сіз үшін ыңғайлы ма? Олар клиенттердің кәсіпкерлігіне сәйкес келе ме?

4. Клиенттермен қарым-қатынас

Біз әрбір сараланымдардың әрқайсысымен қандай қарым-қатынастар бар? Олар қалай біріктірілген? Біз үшін қаншалықты қымбат?

Коммуникацияның әр бөлігінде клиенттермен қандай қарым-қатынас жасалады? Сіздің тұтынушылар осыны күте ме? Оларды бәрі ұнатады ма? Бұл үшін сізге қанша уақыт қажет?

5. Кірістер ағыны

Біздің клиенттеріміз не үшін төлеуге дайын? Олар қазір не үшін төлейді? Олар қалай төлейді? Әрбір ағынның жалпы үлесі қандай?

Бұл бөлімде сіз түрлер бойынша бөле отырып алатын барлық табыстарды атап өту қажет. Мысалы: өзгермейтін баға, құбылмалы, жалдау және т.б. кірістерді клиенттердің топтары бойынша және сату түрлері бойынша бөлуге болады.

Әрбір кіріс көзіне оның сипаттамасын және жалпы кіріс ағынындағы үлесін бекіту қажет. Осылайша, сіз негізгі және ең маңызды кіріс ағындарын бөліп аласыз. Бұл сізге болашаққа арналған даму жоспарын анықтауға көмектеседі: қандай аспектіні күшейту қажет, не үшін ерекше назар аудармауға болады.

6. Негізгі ресурстар

Негізгі құндылықтарды құру үшін бізге қандай негізгі ресурстар қажет? Біздің тарату арналары?

Келесі қадам – қажетті ресурстарды анықтау. Бұл өндіріс үшін де,

клиенттермен қарым-қатынас жасау үшін де, өткізу арналарын және т.б. қажетті барлық ресурстарды бөлу қажет.

Ресурстарды түрлері бойынша бөлу қажет: ақша, шикізат, адами, ақыл-ой, материалдық емес (мысалы, патенттер, сертификаттар) және т. б.

7. Негізгі іс-әрекеттер

Жұмыс үшін бізге қандай негізгі іс-әрекеттер қажет? Клиенттермен қарым-қатынас жасау үшін?

Бұл жерде жоғарыда көрсетілген барлық тармақтарды орындау үшін сізге нақты қандай қадамдар жасау керектігін ескеру қажет. Оларға өнеркәсіптік үдерістің кезеңдері, жеткізу, маркетингтік қызмет, сатудан кейінгі қызмет көрсету және т.б. жатады.

Басқаша айтқанда, бұл бағанада сіздің бизнес-үдерісіңіздің өз жұмыстарының басты кезеңдері белгіленеді.

8. Негізгі әріптестер

Біздің негізгі әріптестеріміз кімдер? Біздің негізгі жабдықтаушылар кім? Біз олардан қандай негізгі ресурстарды аламыз?

Мұнда әріптестерсіз сіздің кәсіпкерлігіңізді жүргізу мүмкін емес. Бұл, мысалы, маркетингтік агенттіктер, жеткізушілер, кеңесшілер, фрилансерлер, аутсорсингтік компаниялар және т. б.

Олар сіз үшін қандай негізгі ресурстарды жеткізеді? Осы кезеңде қандай шығындарды азайтуға бола ма? Сіздің өнімдеріңізге алмастыру болуы мүмкін бе?

9. Шығыстар құрылымы

Бизнес-модельмен қандай маңызды шығындар байланысты? Қандай негізгі ресурстар ең қымбат болып саналады? Қандай негізгі іс-әрекеттер ең қымбат болып табылады?

Сіздің бизнес-модельдеріңізде қандай шығындар маңызды? Ең жоғарғысы қандай? Қандай қызмет үлкен шығындарды талап етеді?

Шығыстарға өзгеріссіз шығындар, ауыспалы шығындар, жалақы, салықтық төлемдер, ресурстардың құны және т.б. жатады. Осыған ұқсас олардың үлесін белгілі бір кезеңдегі шығындардың жалпы сомасында көрсетуге болады.

Ұсынылып отырған бизнес-модельді кәсіпкерлік негіздері, кәсіпорын экономикасы, менеджмент, маркетинг, шағын және орта бизнес негіздері пәндері бойынша, тәжірибе сабақтарында қолданылады.

Ойын механиктерімен бірге студенттердің шын мәнінде осы нарықтағы жағдайға бір сәт өздерін елестетіп, сол жағдаяттарды оқыту үдерісіне тартуға мүмкіндік береді, осылайша оның тиімділігі артылады.

Бизнес-модельдің арнасының қарапайым тоғыз қадамы студенттерге бизнес-модельді құруға көмектеседі. Кестені әр түрлі жолмен толтыруға болды. Біреу оны басып шығарады және деректерді қолмен жазады. Сабақ

барысында оқытушы дайын шаблон ұсынады. Стикерлерді пайдалануға болады: әрқайсысында бір негізгі параметр көрсетіледі және стикер сәйкес секторға желімделеді (түрлі-түсті стикерлерді қолдануға болады).

Канва бизнес – модель қолдану арқылы келесідей жетістіктерге қол жеткізуге болады:

- Студенттердің белсенділігі мен қызығушылығын арттырады.
- Студенттердің кәсіптік ойлау қабілетін және олардың әлеуетін іске асыру мүмкіндіктерін айқындай түсіреді.
- Бизнес идеяларды қалыптастыру дағдыларын және оларды іс жүзінде жүзеге асыру мүмкіндіктерін дамытуға ықпал етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Коэн Д. «Стартап в сети, мастер-классы успешных предпринимателей». 2018 ж.
2. Е.С. Дүйсенханов, Н.Е.Жұлдызбаев «Кәсіпкерлік негіздері». Нұр-Сұлтан 2019 ж.

ӘОЖ 316.7

ӘЛЕУМЕТТАНУ ПӘНІН ОҚЫТУДА ДЖИГСО ӘДІСІН ҚОЛДАНУ

А.А. Кенжегулова

*дүниежүзілік тарих және әлеуметтік
саяси пәндер кафедрасының
аға оқытушысы*

Қазіргі білім беру жүйесіндегі маңызды мәселелердің бірі – оқу үрдісіне жаңа инновациялық технологияларды енгізу, білім беруді ақпараттандыру болып табылады. Ақпараттық технологияларды сабақта қолданудың негізгі мақсаты: біртұтас білімдік ақпараттық ортаны құру, жаңа ақпараттық технологияны қолдану, әлемдік білім беру кеңістігімен сабақтастыру. Жаңа ақпараттық технологияны сабақта пайдаланудың тиімділігі студенттердің еркін ойлауына мүмкіндік береді, ақыл-ойын дамытады, шығармашылық белсендігін арттырады, ұжымдық іс - әрекетке тәрбиелейді; жан-жақты ізденушілігін арттырады.

Оқу барысында әр ұстаздың алдына қоятын мақсаттарының бірі сабағын тартымды, қызықты етіп өткізу. "Джигсо" - оқушылардың топтық жұмыс негізінде бірін-бірі өзара оқытудың дидактикалық әдісі. Jigsaw reading (ағылшын тілінен аударғанда – «ажурная пила" немесе "Зигзаг") – бұл ынтымақтастықта оқытуды ұйымдастыру түрі. Оны 1971 жылы американдық профессор Эллиот Аронсон жасаған, сабақтың

ерекшелігі – зигзаг стратегиясын қолдана отырып, материалмен топтық жұмыс жасау. Бұл технология студенттердің топтық жұмысына, бірлесіп оқуға, белсенді танымдық процеске, әртүрлі ақпарат көздерімен жұмыс істеуге бағытталған. Ол алған білімдерін бірлескен және жеке іс-әрекетте қолдануды, тәуелсіз сыни ойлауды ғана емес, сонымен бірге қарым-қатынас мәдениетін де дамытуды қарастырады. Джигсо әдісінде бір мәтін бірнеше кішкене фрагменттерге бөлінеді, әр студент тек осы кішкене фрагментті оқиды, содан кейін барлық студенттер бір бірімен ақпарат алмасады. Нәтижесінде, осы жұмысқа қатысушылардың әрқайсысы тұтас мәтінді (басқалардың әңгімелерінен) біледі, бұл қажетті ақпаратты алу үшін сұхбаттасушыны тыңдау қабілетін дамытуға ықпал етеді.

- Алдымен ұжым 3 немесе 4 адамнан тұратын топтарға бөлінеді
- Студенттерге 1,2,3,4-ке есептеу ұсынылады, топтың әр мүшесінің өз нөмірі болады.

- Мұғалім сабақтың материалына жүгінуді ұсынады.
- Тақырып қысқаша талқыланады, міндет қойылады – осы материалды түсіну, топтың әр мүшесі тақырыпты түсінуі керек. Топтарға сұрақтар бөлініп беріледі, оны бір-біріне түсіндіреді, нәтижесінде топ оны тұтастай түсіне алады.

- Мысалы, сабақтың барлық материалдары төрт бөлікке бөлінеді. Әр топтың бірінші нөмірлері бірінші бөлікке, екінші – екінші және т.б. жауап береді. Барлығы түсінгеннен кейін студенттер басқаша отырады: барлық бірінші нөмірлер жиналады, екіншісі де т.б.

- енді бұл сараптамалық топтар, олардың міндеті: материалды зерттеу, оны талқылау және мұқият түсіну, кооперативті топтағы жолдастарға түсіндірудің ең қолайлы әдістері мен әдістерін таңдау. Сараптамалық топтардың жұмысы аяқталғаннан кейін олар өз топтарына бөлінеді және топтағы басқаларды оқытады

Командада оқудың артықшылықтары: топтық мақсат болады, жетістікке топ болып жетеді, бір нәрсені бірге жасау емес, бір нәрсені бірге білуге ұмтылады, топ әр студентке жауап береді, әр студенттің жеке жауапкершілігі артады, жұмыстың бірінші ережесі өзара көмек және қолдау болып табылатын бірлескен ынтымақтастық жұмыс процесіне барлық студенттерді, оның ішінде мотивациясы төмен балаларды тартады. Студенттер топтарда жұмыс істеу дағдыларын біледі және қолданады. Жұмыс барысында топтарда көшбасшылар анықталды, олардың айналасында топ жиналып, ұжымшылдық рухы сезілді. Балалар топтарда, жұпта және жеке жұмыс істеді. Топта жағымды эмоционалды көңіл-күй орнады. Топтық жұмыста балалар бір-бірінің қолдауын сезінді және теріс баға алудан қорықпады. Оқудың жаңа әдістерін қолдану тілдік кедергіге

қатты әсер ететін студенттерге де ашылуға мүмкіндік берді. Сұрақтар қойып, оларға жауап бере отырып, балалар ойлануды үйренеді. Студенттердің танымдық белсенділігі артып, оқуға деген ынтасы артып, студенттер өз бетінше оқуға деген ынтасын арттырды. Пәнге деген қызығушылық артты. Сабақ барысында монотондылық жоғалып кетті, сабақ барысында студенттер тақырыптан алшақтамады, назар толығымен өңделген материалға шоғырланды. Менің байқауларым бойынша, әлеуметтік өзара әрекеттесу кезінде жұпта және топта өзара әрекеттесу оқушының түсінігі мен санасына әсер етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Омарова А. Б. Использование метода Джигсо как один из методов интерактивного обучения на уроках спецтехнологии печатных процессов.
2. Михайличенко О.В. Методика преподавания общественных дисциплин в высшей школе: учебное пособие. – Сумы: СумДПУ, 2009.

МАЗМҰНЫ – СОДЕРЖАНИЕ

Алғы сөз.....	3
Бохорова С.Н.	
Применение сервиса Padled для дистанционного образования.....	4
Сдикова Г.Ж.	
Новые технологии в преподавании химических дисциплин.....	7
Калаханова С.Б.	
ЖОО оқу тәрбие үдерісінде Padlet виртуалды тақтасын қолдану мүмкіндіктері	11
Сулейменова Г.Н., А.С.Сағынов	
Цифрлық технология: тиімді оқытудың кешенді әдістері.....	15
Есенгалиева А.К.	
Дәстүрлі көркем тоқыма өнері әдісін әйел адам киімін жобалауда қолдану.....	17
Федорченко Л.А., Мухиева Г.С.	
Использование Google приложения: таблиц, документов, презентаций в образовательном процессе ВУЗа.....	21
Есенгалиева А.Н.	
Қашықтықтан оқыту жағдайында астрономия пәнін оқытудың технологиясы.....	25
Жәшім Н.Б.	
Kahoot цифрлық Smart сервисін математика пәнін оқытуда қолдану тиімділігі.....	32
Сисекешова А.С.	
Шетел тілін оқытуда Google & zoom платформаларын қолдану.....	41
Буланова Н.К.	
Методика инклюзивного образования студентов и внедрение модели «Train-the-trainer».....	44
Елемесов Ж.А.	
Студенты и коронавирус: от традиционного обучения до дистанционного обучения.....	46
Сагидуллина С.С.	
«СИНКВЕЙН» әдісі арқылы кері байланыс негізінде студенттердің жазба тілін дамыту.....	52
Насырова М.А.	
Ақпараттық сауаттылық мектебі.....	55
Егзалиева А.Б.	
Кәсіпкерлік пәнін оқытуда канва бизнес моделін қолдану.....	62
Кенжегулова А.А.	
Әлеуметтану пәнін оқытуда Джигсо әдісін қолдану.....	67

**ОЗЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
ТӘЖІРИБЕ МЕКТЕБІ**
(материалдардың жинағы)

**ШКОЛА ПЕРЕДОВОГО
ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОПЫТА**
(сборник материалов)

Жауапты редакторы

Ответственный редактор

Кужалиева Р. Р.

Компьютерде беттеген және дизайн

Компьютерная верстка и дизайн

Кужалиева В.М.

Техникалық редакторлар

Технические редакторы

Сахметова С. К.

.

**АВТОРЛАРДЫҢ ТҮПНҰСҚАСЫНАН БАСЫЛЫП ШЫҚҚАН
ОТПЕЧАТАНО С ОРИГИНАЛОВ АВТОРОВ**

Көлемі 4,5 б.т. Таралымы 100 дана. Офсет қағазы. Тапсырыс № 137

*М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің
Редакциялық баспа орталығы.
Орал қаласы, Достық даңғылы, 162.*